

ԴԵՄՊԱՆ ՆԱԲԱՍԱՐԴԵԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ԵՒ ՎԵՐ. ԳԱՐԱԿԵՐՉԵԱՆԻՆ

Լիբանանի մէջ հայաստանի դեսպան Արման Նարատարդեան երէկ այցելութիւններ փութաւ Լիբանանի հայոց թմի առաջնորդ Գեղամ Էոյս. Խաչերեանի եւ Մերձատր եւ Միջին Արեւելքի հայ Անկախական Եկեղեցիներու Միութեան նախագահ վեր. Մկրտիչ Գարակէօզեանի:

ՀՐԱ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՌՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՆԱԼ

Վարչապետ Սեյիմ Հըս երէկ յայտարարեց, որ պիտի շարունակէ ազգային գործունէութիւն ունենալ առանց քաղաքական աշխատանք տանելու: Ան հաւատարմեան, որ ոչ երեսփոխանական, ոչ նախարարական, ոչ ալ վարչապետական դիրք կ'ուզէ:

Հըս ընդգծեց կարեւորութիւնը լիբանանեան շարքերու միութեան եւ միարձանութեան, որոնք կարելի դարձուցին հայրենի հողի ազատագրումը: Ան մերժեց արժարձել լանազը հարակալին սահմաններուն վրայ տարածելու առաջարկները, նկատել տալով, որ լանազը չէ եղած եւ պիտի չդառնայ Իսրայէլը պաշտպանող ոստիկան ուժ մը:

ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ԵՆԹԱՍՊԱՅ ՍԸ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԵՑԱԻ

Ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր անօրէնութիւնը երէկ յայտարարեց, որ նախանշուած գիշեր երեք ինքնաշարժներով Խրպէթ Քանաֆաբէն անցնող ակազակախումբ մը փախուտ տուած է դէպքին վայրը գտնուող ոստիկաններու անցարգելիք վերականգնելու օստիկաններէն մին:

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒՄԸ ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԸ

Հանրապետութեան միւլթի շէյխ Մոհամէտ Ռաշիտ Քապպանի գերիներու օրուան տօնին առթիւ ուղղած իր պատգամին մէջ կրօնական պարտք համարեց Արսա մկիթի, Երուսաղէմի եւ Պաղեստինի ապատագրումը:

ԶՕՐ. ԼԱՀՈՒՏ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆՇԱՆԱԿԵՑ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

Նապիլ Պուսթանի, Ժորժ Տիպ Նամէ, Էլի Աուհ, Սլաւոտին Թրոնո, Ֆուատ Սաատ, Աքրամ Շրիալէպ, Այման Շքէյր, Ապտալա Ֆարհաթ, Սալահ Հընէյն, Նամմէ Թամմէ, Պաւսէմ Սապրի, Անթուան Անտրուս, Մոհամէտ Համար:

ամբողջացում, ապա տարուած եւ իրաւապարտ շրջաններու բարգաւաճում, պետական վարչամեքենայի եւ դատական իշխանութեան պարկեշտութիւն, ապատութիւններու պահպանում, տնտեսական եւ ընկերային հարցերու լուծում:

մախմբում»ին անունով (Մոհամէտ Քապպա, Մորիս Ֆատէլ, Մոհամէտ Սաֆաթի), Քապպա յայտնեց, թէ առաջարկած են Հարիւրին:

մէն ներս, որ պէտք է ըլլայ ազգային համախոհութեան կառավարութիւն:

լծուիք աշխատանքի գործակցելով հանրապետութեան նախագահին հետ, կապուելու համար մարտահրաւերները դիմագրաւելու կարող կառավարութիւն մը», ըսաւ Հարիւրին:

Ժողովրդային պլոքի անդամներէն Էլի Աքաֆի, Նիքոլայ Ֆարթուշի եւ Ճորժ Գասարճի անունով Ֆարթուշ յայտնեց, թէ առաջարկուած է Հարիւրի անունը:

Արեւմտեան Պեքալի պլոքի անդամներ Սամի Խաթիպի, Ռոպէր Դաննի եւ Յայսալ Տաւուտ անունով Խաթիպ ըսաւ, որ այս հանգրուանին մարտահրաւերները դիմագրաւելու ատակ միակ անձը Հարիւրի է:

«Հիւսիսի Խմբակ»ին (Սլէյման Ֆրէճի, Նաժիպ Միհամէտ Եաղի, Իպրահիմ Պալան, Մասուտ Հուճայրի) խօսք տուաւ Մոհամէտ Ռաատ, որ յայտնեց, թէ պլոքը թեկնածու չէ ներկայացուցած, այլ պահանջած է, որ յաջորդ վարչապետն ու կառավարութիւնը շարունակեն դիմադրութեան եւ ազգային միասնութեան ընտրանքը՝ հետապնդելով ապատագրումը:

«Տոնող Պալան»ին (Սլէյման Ֆրէճի, Նաժիպ Միհամէտ Եաղի, Իպրահիմ Պալան, Մասուտ Հուճայրի) խօսք տուաւ Մոհամէտ Ռաատ, որ յայտնեց, թէ պլոքը թեկնածու չէ ներկայացուցած, այլ պահանջած է, որ յաջորդ վարչապետն ու կառավարութիւնը շարունակեն դիմադրութեան եւ ազգային միասնութեան ընտրանքը՝ հետապնդելով ապատագրումը:

«Կր գտնուիք նոր հանգրուանի առջեւ, որուն ընթացքին պիտի գործենք ազգային համախոհութեան նպատակով» պատգամ տուաւ Սեյիմ Հըս:

ՆՇԱՆԱԿԵԱԼ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՌԱՖԻՔ ՀԱՐԻՐԻ ԵՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ՝ ԱՅՍՕՐ

Նշանակեալ վարչապետ Ռաֆիք Հարիւրի այսօր եւ վաղը երեսփոխաններուն հետ միասին կատարել խորհրդակցութիւններ հեպտեմի ժամանակացուցով:

12:00 - «Մեթնի Հաւաքարմութիւն» զուարթութիւնը: 12:15 - «ժողովրդական պարտեան Հանդիման» զուարթութիւնը: 12:30 - Հրգողայլայի զուարթութիւնը: 12:45 - «ժողովրդային» զուարթութիւնը: 13:10 - Արեւմտեան Պեքալի զուարթութիւնը: 13:25 - Հիւսիսի Համախումբը: 13:40 - Թրիփոյի Համախումբը: 13:55 - «Արժանապատուութիւն եւ Քարէ փոխում» զուարթութիւնը: 17:00 - «ժողովրդային» զուարթութիւնը: 17:15 - Պաաս Կուսակցութեան զուարթութիւնը: 17:30 - Փաղանգուար Կուսակցութեան զուարթութիւնը:

17:45 - Ղովմի Կուսակցութեան զուարթութիւնը: 18:00 - Հայկական Երեսփոխանական Ղուբ Երեսփոխաններ Սեպուհե Յովհաննէան եւ Ճորժ Գասարճի: 18:15 - Երեսփոխան Ալոյէր Մուխայթէր: 18:25 - Երեսփոխան Նալիլա Մուսապա: 18:35 - Երեսփոխան Միխայիլ Տահէր: 18:45 - Երեսփոխան Ռաժիպ Արապի: 18:55 - Երեսփոխան Ալոյէլ Ռահիմ Մրապա: 19:05 - Երեսփոխան ժողովրդային Քապպա: Վաղը այլ երեսփոխաններ ընդունելէ առաջ, Հարիւրի զուարթութիւնը Սեյիմ Հըսի:

ՀԱՐԻՐԻ ԵՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆԵՐՈՒ

ԾԱՆՈՒ ԶԱՐԿԱՐԱՄԻՆ

• Զալքա, 155 քառ. մետր տարածութիւն, 5րդ սերնէ, 3 ննջարան, հիւրանոց, ճաշասենակ, զոյգ բաղնիք, լծան կահաւորուած խոհանոց, սեփական ջեռուցիչ, հեռաձայն, 2 կառատուն: Գին՝ 62,000 տոլար: Ելեռ: 03 - 2221 24:

ՅԵՏԱԶՈՒՄԸ
«Ազիրեան» ակումբի կազմակերպած վիճակահանութիւնը, որ տեղի պիտի ունենար Երեւանի, 26 Ղոկտեմբեր 2000ին, յետաձգուած է: Նոր թուականը կը ծանուցենք մանուկով:
«ԱԶԻՐԵԱՆ» ԱԿՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱՍՈՒՄԸ

ՍՏԱՅԱՆՔ
• «ԾԱՌԿԱՅԵՐՈՒ ՊԵՍ»
Հեղինակ՝ ԶԱՐԵԶ ԽՐԱԽՈՒՆԻ ՊՈԼԻՍ, 2000
• «ԴԻՍԱԿԻ ԵՏԵՒ»
Թատերախաղ 3 տեսիլ
Հեղինակ՝ ԶԱՐԵԶ ԽՐԱԽՈՒՆԻ ՊՈԼԻՍ, 2000

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻ ՍԿԱՌԻՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՍՈՒՏ

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Անթիլիասի մասնաճիւղի սկառուակայն վերամուտի առաջին հաւաքը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 29 Ղոկտեմբեր 2000, առաւօտեան ժամը 9:00ին, Սգիտի «Եղիշէ Մանուկեան» նորակառոյց ակումբին մէջ:
Ծնողներուն եւ տարագաւորներուն ռազմապետական կոլեկտիւ յանձնելու, որ այսուհետեւ սկառուակայն հաւաքները տեղի պիտի ունենան նորակառոյց ակումբին մէջ:
Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻ ՍԿԱՌԻՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԽՍՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

ԹՈՒՐԵՐԱ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԸ ՊԻՏԻ ՔՆՆԱՐԿԷ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՔԱՅԼԸ

ԱՆԳԱՐԱ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Թուրքիոյ սահմանադրական ատենանք պիտի քննարկէ ընդդիմադիր զլիաւոր իսլամական կուսակցութեան գործունէութիւնը արգիլելու քայլը, կառավարական կենսական շարք մը հրամանագիրներու դէմ օրինական մարտահրաւերներու հարցը լուծելէ ետք, յայտնեց ատենանի նախագահը, Երկուշաբթի օրը:

Սահմանադրական ատենանք այս որոշումը կը յետաձգէ վճիռ մը, որուն սերտօրէն պիտի հետեւին Թուրքիոյ արեւմուտեցի դաշնակիցները եւ յատկապէս՝ Եւրոպական Միութիւնը, որուն Թուրքիա կ'ուզէ անդամակցել:

Դատաւարներ ատենանի առաջարկած են իսլամական Առաքինութիւն կուսակցութեան գործունէութիւնը արգիլել, ըսելով, թէ անիկա աշխարհիկ կարգերու սահմանադրութիւնը բռնադատած է:

Կուսակցութիւնը արգիլելու քայլը ահապահ պիտի հնչեցնէ արեւմուտեցի դաշնակիցներուն մօտ, որոնք Թուրքիոյ մէջ խօսքի ազատութիւն կը պահանջեն: Անիկա նաեւ երկփեղկող ազդեցութեամբ մասնակի ընտրութիւններու դուռ կ'ընդ բանայ:

Սահմանադրական ատենանի նախագահը՝ Մուսթաֆա Պուժմի, թղթակիցներու յայտնած է, թէ ատենանք կառավարական հրամանագիրներու դէմ օրինական մարտահրաւերներու գծով վճիռ պիտի կայացնէ նախքան Առաքինութեան հարցով զբաղելը:

ԸՍՏ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՍԱՏՏԱՍ ԻՐ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ԿԸ ՄՍԻԷ

ԼՈՍՏՈՆ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Բրիտանիա կ'ամբաստանէ Իրաքի նախագահ Մատում Հիւսէյնը, դիտել տալով, որ ան շտապօրէն կը ծախսէ իր անձնական հաճոյքներուն եւ վայելքին համար, մինչ իր ժողովուրդը կը ստատակի տնտեսական պատժամիջոցներու ծանրութեան տակ:

Արտաքին գործոց նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար Փիթըր Հէյն ըսաւ, որ Մատումը շքեղ համալիր մը կառուցած է Սարսարի ամրոյն, Պաղատին 435 քմ. դէպի արեւմուտք: Համալիրը կ'ընդգրկէ մասնաւոր հիւանդանոցներ, կրօնավայրեր եւ որսատեղի մը: Այս համալիրը օգտագործելու իրաւունքը ունին Մատումի համակրանքն ու վստահութիւնը վայելող բարձրաստիճան պաշտօնատարները:

Հէյն մատնանշեց նաեւ, որ ՄԱԿի կողմէ պատրաստուած տեղեկագիր մը ցոյց կու տայ, թէ ամէն ամիս Իրաք կը ներածէ միլիոններով սիկարէթ եւ հալալարուր լիթոնով ոգելից ըմպելի. այն պահուն, երբ կը գանգատի. թէ մարդասիրական եւ անհրաժեշտ պէտքերը կը պակսին երկրին մէջ: Հէյն անդամացնել տագնապը:

ՊՈՒԹԱՖԼԻԵՍ - ԲԱՉԱՅԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԹՈՒՆՈՒԶ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Ալեքիոյ նախագահ Ապտէյազիզ Պուսթաֆիլթա արարական վեհաժողովին մասնակցելէ ետք Լիպիա այցելեց, տեսակցութիւն ունենալու համար Մուսամմար Քադաֆիի հետ, հաղորդեց Լիպիոյ ռատիոկայանը Երկուշաբթի օրը:

Ռատիոկայանին կողմէ սփռուած լուրը կը յայտնէր, որ Քադաֆի եւ Պուսթաֆիլթա քննարկած են երկկողմանի գործակցութեան թափ տալու կարելիութիւնները: Անոնք խորհրդակցած են նաեւ կարիքեան ցամաքամասը յուզող հարցերու եւ արարական աշխարհի ներկայ իրավիճակին մասին:

Քադաֆի չմասնակցեցաւ Գահիրէի վեհաժողովին, որովհետեւ համաձայն չէր հրապարակուելիք «տկար» յայտարարութեան:

ՕԼՊԻԱԾԹ ՀԻՒՄԻՍԱՅԻՆ ՔՈՐԷԱ ԿՍՅՅԵԼԷ

ՓԻՆԿԵԱՆԿ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Մատլէյն Օլպրայթ Երկուշաբթի օր պատմական տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիւսիսային Քորէայի ղեկավար Քիմ Ժոնկ - Իլի հետ եւ յայտնեց, թէ Ուաշինկթըն գուշակ մտտեցում կը ցուցարբերէ համաձայնար այդ պետութեան մերձեցումին նկատմամբ:

Քիմ Ջեմօրէն ընդունած է Օլպրայթը, դիտել տալով, որ իսկապէս ուրախ է:

Թէեւ Օլպրայթի երկօրեայ այցելութեան ընթացքին չինախտեսուելի, որ համաձայնագիրներ կնքուին, սակայն արտաքին գործոց նախարարը պիտի թելադրէ նախագահ Պիլ Քլինթոնի կողմէ այցելութիւն մը տալ կամ ոչ, ըսած է ամերիկացի ռադիօաստիճան պաշտօնատար մը, աւելցնելով, որ այդ առիթով թերեւս կարգ մը համաձայնութիւններ կ'ընեն կնքուի:

ՄՈՍԿՈՒԱ - ԿԱՐՇԱԿԱ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԿԱԶԱՏԱՐ ԽՈՂՈՎԱԿԻ ԸԱՐՑՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին փոխ վարչապետ Վիթթոր Սրիստանովի պատասխանատու նշանակած է քանակութիւններու՝ աւելցնելու համար Երկուշաբթի օրը:

Սրիստանով «Վեւեմ-մոսկով» թերթին յայտնած է, թէ Փութին իրեն հրահանգած է լայնածիր քանակցութիւններու սկսիլ Լեհաստանի իշխանութիւններուն հետ՝ համակարգելու համար Ուքրաինայի շրջանցող կապտար խողովակի մը կառուցումն աշխատանքները:

Ռուսական «Կապիտոլ» ընկերութիւնը անցեալ շաբաթ յայտնած էր, թէ «առաջադրութեան գիր մը» կնքած է գերմանական, ֆրանսական եւ իտալական երեք ընկերութիւններու հետ՝ ստեղծելու համար դէպի արեւմտեան Եւրոպա կապի արտածման նոր խողովակ մը, որ Ուքրաինայի պիտի շրջանցէ:

Ուքրաինա անտեսած է մտավախութիւնները, թէ ծրագրը կրնայ հարուածել իր տնտեսութիւնը, մինչ Լեհաստան, որուն համաձայնութիւնը կենսական է, միջապային:

խորհրդածողովի մը կայացումը առաջարկած է՝ խնդրոյ առաջարկայ բոլոր երկիրներու մասնակցութեամբ:

Տնտեսութեան նախարարութեան մէկ հաղորդագրութիւնը յայտնած է, որ Լեհաստան դէմ կը մնայ որեւէ ծրագրի, որ կրնայ արգելակել «Եամպ» խողովակին երկրորդ բաժնի կառուցման ամբողջականացումը եւ նպաստաւոր չի նկատել «Կապիտոլ» Ուքրաինայի շրջանցող խողովակի կառուցման նկատմամբ:

Սակայն Սրիստանով լայնատեսութեամբ արտայայտուած է խողովակին կարելիութիւններուն մասին, 1993ին Վարշաւայի հետ կատարուած էր, թէ «առաջադրութեան մը պատճառով: Անոնք համաձայնած են հիւսիսային բեւեռային Եամպ թերակղզիին խողովակի մը երկու բաժնիներուն շուրջ, որոնք միասնաբար տարեկան 67 միլիոն խորանարդ մետր բնական կապ պիտի մղէ:

Սրիստանով ըսած է, որ խողովակին մէկ բաժնի Պիլիտուսիային կ'անցնի: «Այժմ հարաւարեւմտեան բաժնին կարգը հասած է», Լեհաստան, որուն համաձայնութիւնը կենսական է, միջապային:

Ան յայտնած է, որ խողովակը Ռուսիոյ

կողմէ կնքուած երկար տեւողութեան վրայ հայտարարուած էր ու գծով պայմանագրութիւններ պիտի ապահովէ մինչեւ 2020 թուական:

ՈՌՈՒՍԱ ԿՈՂՁԷ ՌԻՔՐԱՆԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐԸ ԸՎԱԿԱԿՆԵԼ

Սրիստանով ըսած է, որ Փութին իրեն հրահանգած է Ուքրաինայի հետ լայնածիր քանակցութիւնները շարունակել եւ 2001ի համար կապի հայտարարութեան մը պայմանագրութիւն մը կնքել, ինչպէս նաեւ՝ քանակցի Ուքրաինայի կապտար խողովակներու միացեալ տնօրինումին գծով:

«Ներկայիս մեր կեցածը այն է, թէ միացեալ տնօրինումը կարելի է միայն, եթէ Ուքրաինայի կապի փոխադրութեան դրութիւնը հակակշռող ընկերութիւններու համախմբումին 51 առ հարիւր «Կապիտոլ»-ի ձեռքը ըլլայ», յայտնած է ան:

Սրիստանով ըսած է նաեւ, որ Փութին իրեն հրահանգած է ուսումնասիրել կարելիութիւնը՝ Ուքրաինայի ելեկտրական ուժաբաշխման համակարգին հետ միացնելու:

Սրիստանով ըսած է, որ խողովակին մէկ բաժնի Պիլիտուսիային կ'անցնի: «Այժմ հարաւարեւմտեան բաժնին կարգը հասած է», Լեհաստան, որուն համաձայնութիւնը կենսական է, միջապային:

Ան յայտնած է, որ խողովակը Ռուսիոյ

ՎՐԱՍԱՆ ՄՏԱԾ ԶԵՉԵՆ ԸՍԲՈՍՏՆԵՐՈՒՆ ՄԵԾ ՄԱՍԸ ԱՆՁՆԱՏՈՒՐ ԵՂԱԾ Է Կ'ԸՍԷ ԵՏԻՄՐՏՆԾԷ

ԹԻՖԼԻՍ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Վրաստանի նախագահ Էտուարտ Ծեւարտանով Երկուշաբթի օր յայտնած է, թէ Չեչենիայէն Ուրբաթ օր Վրաստան մտած չեչեն անցնելու 60 ըմբոստներու մեծամասնութիւնը անձնատուր եղած է, եւ թէ հարցը քանի մը օրէն պիտի լուծուի:

Չեչենիայի մը մէջ Չեւարտանով ըսած է նաեւ, որ պաշտօնատարներ կը շարունակեն բանակցիլ մնացեալ ըմբոստներուն հետ:

Վրացական պատկերասփիւռը Կիրակի օր հաղորդած էր, թէ ըմբոստները ուզած են վրացական հողամասերէն Ազրպէյճան կամ Թուրքիա անցնիլ:

Չեւարտանով շեշտած է, թէ վճարակներէն պահանջած է, որ այս հարցը խաղաղ միջոցներով, առանց արհեստհեղուքութեան լուծուի:

Ան անելուցած է, որ 20էն 25 ըմբոստներ բժշկական անմիջական խնամքի կը կարօտին, եւ թէ անոնք պիտի դարմանուին Երկուշաբթի օրը:

Երկրին սահմանապահ ուժերուն մէկ բաժնեւոր յայտնեց, որ կարգ մը ըմբոստներ Թիֆլիսի մէկ հիւանդանոցը փոխադրուած են:

ԱՅԿԱՆԻՍԱՆ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԺԱՐԺՈՒՍԸ ԿԸ ՊԱՇԱՐԷ ԹԱԼՈՔԱՆԸ

ՅԱՅՉԱՊԱՍ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Աֆղանիստանի ընդդիմադիր շարժումը Երկուշաբթի օր յայտարարեց, որ երեք կողմէ պաշարած են Թալիքան քաղաքը, որ քանալի դիրք ունեցող կեդրոն մը կը նկատուի:

Ընդդիմադիր ճակատի մէկ բաժնեւոր ըսաւ, որ Ահմետ Շահ Մատուտի ուժերը գրաւած են Թալիքանի արեւմուտքը գտնուող կամուրջ մը՝ խլելով Թալիքանի եւ Թալեպանի հակակշիռին ենթակալ այլ քաղաքի մը՝ Քունտուպի միջեւ հաղորդակցութիւնը: Թալիքան, որ ընդդիմադիր ճակատի միջնաբերդին մէկը կը նկատուի, անցեալ ամսուան ըմբոստներու գրաւումէ երթալիս իսլամական ուժերուն կողմէ:

Աֆղանիստանի նախագահ (ՄԱԿի կողմէ ճանչցուած) Պուրհանուտին Ռապպանի յայտարարեց, որ Թալեպանի դէմ պատերազմը պիտի շարունակուի: Ռապպանիի ուժերուն հակակշիռին տակ կը գտնուի Աֆղանիստանի հինգ առ հարիւր միայն:

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ՏՈՒՆ ՏՈՒՈՂ...

Շարունակուած Ա. Էյեֆի տի հետեւանք է: Անոնք անդրադարձան նաեւ ներքին գաղթին, այսինքն՝ մարգերէ դէպի մայրաքաղաք Երեւան գաղթին աւելուող հարցերու:

Նոյն օրը Պ. Մաք Քինլի հանդիպում ունեցաւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեանի հետ:

Հանդիպումին քննարկուեցան նոր աշխատավայրեր ստեղծելու միջոցով արտագաղթի նուազեցման ուղղուած միացեալ ծրագիրներու իրագործման կարելիութիւնները:

Նախարար Օսկանեան ներկայացուց Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման գործընթացի ներկայ փուլը: Մաք Քինլի պատրաստակամութիւն յայտնեց օժանդակելու տագնապի խաղաղ լուծման գործընթացին, մասնաւորաբար՝ գաղթականներու հարցերու լուծման ուղղութեամբ:

ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՈՒՇ ՓՈՔՐ ԱՌԱԽԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՎԱՅԵԼԷ

Մ. Նահանգներու նախագահութեան թեկնածու Շոք Տապրինու Պուշ կը թոյլ փոքր առաւելութիւն մը անբապնդած ըլլալ դեմոկրատ թեկնածու Այ Կորի դէմ, մինչ ընտրապայքարը կը թնայոյի իր վերջին համգրքանքը:

Երկու թեկնածուներուն միջեւ անցեալ Երեքշաբթի օր կայացած երրորդ եւ վերջին բանավճակ ի վեր, Թեքսասի կառավարիչը փոքր, սակայն կենսական առաւելութիւն մը ձեռք ձգած է, մինչ Նոյնմբեր 7ի ընտրութիւններուն հազիւ 16 օր մնացած է:

Պուշ Կորի հետ բաղդատած ՅԸՄ 11 առ հարիւր առաւելութիւն արձանագրած է կայացած բոլոր հարցախոյզներուն մէջ: «Ռոյթըր» - «Էմ. Էս. Էն. Պի. Սի.» հարցախոյզի արդիւնքներուն համաձայն, Պուշ 41 առ հարիւրի դէմ 45 առ հարիւրով առաջնահերթ է: «Կանաչ» Կուսակցութեան թեկնածու Ռայֆ Նատոր 5 առ հարիւր ապահոված է, Բարեկարգական Կուսակցութեան թեկնածու Փլք Պիտերսըն՝ 1 առ հարիւր, մինչ քուէարկողներու 7 առ հարիւր տակաւին որոշում չ'է կայացուցած:

(ԴՈՅԹԸՐԸ)

ԻՐԱՆ ԷՇՔԵՒԱՐԻԻ ԴԵՄ ՎՃԻՌԸ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԻ

ԹԵՀՐԱՆ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Իրանի կրօնաւորներու մասնաւոր ատենանք զլիաւոր դատախազը յայտնեց, որ պիտի պահանջէ վերատեսուութեան ենթարկել այլախոհ կրօնաւոր Հասան Եուսէֆի էջեբարի դէմ արձակուած վճիռը, հաղորդեց «Համապատկի» օրաթերթը Երկուշաբթի օրը:

Էջեբարի ձեռնարկուած էր Օգոստոս Ծին, երբ վերադարձաւ Պերլինէն, ուր մասնակցած էր Իրանի բարեկարգումներու ապագային մասին կազմակերպուած խորհրդակցութիւնը: Ան ամբաստանուած էր հաւատարմութեան, փոստութեան տարածման եւ Աստուծոյ դէմ պատերազմ յայտարարած ըլլալու յանցանքով: Կրօնաւորներու յատուկ ատենանք դատաւարութիւնը աւարտած էր անցեալ շաբաթ եւ վճիռի մը յանգած՝ սակայն այդ վճիռը տակաւին չ'է հրապարակուած:

Գլխաւոր դատախազ Ղոլամհոսէյն ԷՃէյ ըսաւ, որ վերատեսուութեան դիմում պիտի ներկայացնէ, որովհետեւ վճիռը հակասական բաժնիներ ունի: ԷՃէյ ըսաւ սակայն, թէ ինչ է վճիռը:

●5,3 ԱՄՏԻՃԱՆԻ ինքրորդ ուժընութեամբ երկրաշարժ մը Երկուշաբթի օր հարուածեց Իրանի արեւելեան շրջանը, ի որասան նահանգին մէջ: Չոհեր եւ վիրաւորներ չարձանագրուեցան:

ՄՈՍԿՈՒՅՑԻ ՄԵՉ ՓՈՒԹԻՆ ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆԻ ԲՈՇԹՈՒՆԻՑԱՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին յայտնած է, թէ այս շաբաթ Մոսկուայի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Եուկոսլաւիոյ նորընտիր նախագահ Վոյսլաւ Բոշթոնիցայի հետ, հաղորդեցին ռուսական լրատու գործակալութիւններ, Երկուշաբթի օրը:

Կառավարութեան մէկ նիստէն առաջ, Փութին ըսած է, թէ Եուկոսլաւիոյ վերաբերեալ «տարբեր մարզերու մէջ բարգաւաճման ծրագիր մը ունինք»:

Ըստ «Ինթըրֆաքս» լրատու գործակալութեան, տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ուրբաթ օրը:

Ռուսիա մերժած էր միանալ Արեւմուտեցի նախկին նախագահ Սլոպոտան Միլոշեւիչի վրայ ճնշում բանեցընելու համար:

Սակայն Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Իկոր Իվանով օտար քաղաքական առաջին անձնաւորութիւնը եղած էր, որ Պելկրատ այցելած էր, Բոշթոնիցայի անցեալ ամսուան յաղթանակէն ետք:

ԵԿԻՊՏՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄՐՅԱԿԻՑ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ԿԵՏԵՒՐԴՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ ԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

ԳԱԶԻՐԷ, 23 (ԴՈՅԹԸՐԸ).- Տանձնակ վիրաւորներ ինկան Եգիպտոսի մէջ Երկուշաբթի օր, երեսփոխանական ընտրութիւններու մրցակից թեկնածուներու միջեւ ծագած կռիւի մը ընթացքին, հաղորդեցին ապահովութեան ազգային ինքնապաշտպանութիւնը:

Յիշալ աղբիւրները յայտնեցին, որ ընտրութիւններու առաջին հանգրգումին յաղթանակի քայլարշաւ մը կազմակերպուած էին Ֆալուստի մէջ, երբ մրցակից թեկնածուի մը երեսփոխանները կրակ բացին յաղթանակ կողմին վրայ:

ՄԵՐ ԸԵՏ ԿԸ ՍԿՍԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ TS, BT, մասնագիտական արհեստագիտութիւն TDS ուսուցման լեզուն. ֆրանսերէն եւ անգլերէն դասընթացներ կ'աւարտուին առաջ եւ կ'աւարտուին ետք: Ընդհանուր Ելեկտրականութեան մասնագետ Գրաքերէն եւ գերմաներէն Համակարգիչի լեզուներ. Dos, Windows, WinWord & Excel, AutoCad, Photoshop, Coreldraw, Acess, Quark, Java, C++ Ռատիոյի եւ հեռատեսիլի մասնագետ Ըրեքտիվներու մասնագետ Մեքանիք եւ ինքնաշարժներու Ելեկտրականութիւն Ինքնաշարժներու Ելեկտրոնիկ մասնագետ

ՊԻՊԼՈՍ ՀԻՄՆԱՐԿ BYBLOS INSTITUTE Dora: 01 874600-1 Տոլոս. 01-874600 Haret Hreik: 01 273863-4 Հարէի Հիւր. 01-273863/4 Furn el Chebbak: 01 293175-6 Ֆուր Էլ Շեբբակ. 01-293175/6

ՇԱՔԷՐ ԱՊՈՒ ՍԼԷՅՄԱՆԻ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐԸ՝ ԸԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸԱՅ ԴԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հինգշաբթի, 19 Հոկտեմբերին, մահացաւ ճակնիկ երեսփոխան Շաքեր Ապու Սլէյման: Ան զանազան առիթներով դրական արտայայտութիւններ ունեցած էր Հայ Դատի մասին:

Ստորեւ կու տանք այս տարուան 17 Ապրիլին Հայկազեան համալսարանի Աւանդներու ակումբին կազմակերպած Հայկական Յեղասպանութեան 85ամեակին նուիրուած ձեռնարկին ընթացքին Շ. Ապու Սլէյմանին արտասանած խօսքին հիմնական միտքերը, ձեռնարկին ընթացքին Շ. Ապու Սլէյմանին արտասանած խօսքին հիմնական միտքերը, ձեռնարկին ընթացքին Շ. Ապու Սլէյմանին արտասանած Հայ Դատի նուիրուած պրակին մէջ անոր գրութիւնը, ինչպէս նաեւ Հայ Դատի մարմնին կողմէ «Ազգակ»-ի մէջ հրատարակուած լիբանանցի քաղաքագետներու եւ մտաւորականներու գրութիւններու շարքին 1 Մայիս 1997ին լոյս տեսած Շաքեր Ապու Սլէյմանի գրութիւնը:

ՇԱՔԷՐ ԱՊՈՒ ՍԼԷՅՄԱՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 85ԱՄԵԱԿԻ ՁԵՆՆԱՐԿԻՆ ՇԱՔԷՐ ԱՊՈՒ ՍԼԷՅՄԱՆԻ ԽՕՍՔԻՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՏՔԵՐԸ

Երեսփոխան Շաքեր Ապու Սլէյման համառօտ կերպով անդրադարձաւ Հայ ժողովուրդի արժանիքներուն եւ Լիբանանի վերաջիննութեան ու ծաղկումին անոր բերած նպաստին: Ան նշեց, որ լիբանանահայ յայտնի ընթացքներու ու ամբողջացուց Հիբանանը՝ առանց իր ազգային ինքնութիւնը կորսնցնելու:

Ապա Ապու Սլէյման անդրադարձաւ Հայկական Ցեղասպանութեան ազգնութեան եւ անոր մասնակի ճանաչման պարագաներուն՝ եզրակացնելով, որ Հայկական Ցեղասպանութիւնը արդէն իսկ որոշ ճանաչում գտած ու ընդունուած է համաշխարհային հանրութեան կողմէ:

Երեսփոխան Ապու Սլէյման ըսաւ, թէ Հայ Դատը նախ եւ առաջ մարդկայնական դատ մըն է, ինչպէս նաեւ իրաւունքի, արդարութեան, ազատութեան եւ հաւատարմութեան սկզբունքներուն հաւատարմութեան չիւր մարդու դատն է:

Ապու Սլէյման իր խօսքին մէջ հաստատեց, որ մեծ պետութիւնները նախապէս ուրազած էին Հայկական հարցին մը գոյութիւնը: Անոր համար անիկա մնաց եւ տակաւին կը մնայ անլուծ դատ մը: Հայ Դատը չստացաւ իր արդար լուծումը, որովհետեւ միջազգային ընտանիքը անտեսեց ժողովուրդներուն ինքնորոշման իրաւունքը, ըսաւ ան:

Ապա բանախօսք անդրադարձաւ 1948ին ՄԱԿի մարդկային իրաւանց ենթախմբին մէջ կողմնակից, որուն մէջ (առաջին անգամն ըլլալով), կը նշուէր Հայկական Ցեղասպանութիւնը իրրեւ 20րդ դարու առաջին Ցեղասպանութիւնը:

Ան գնահատեց Հայ Դատին մշտնադարձ պահանջումը հայութեան կողմէ: Ապու Սլէյման իր խօսքը եզրափակելով՝ կոչ ուղղեց հայութեան, որ Շարունակէ ճիշդ թափել եւ յարատեւէ՝ պահանջատիրութեան եւ վնասուց հատուցման ուղղութեամբ,

- Իր ճիշդը ուղղէ ՄԱԿի եւ որոշում կայացնող մայրաքաղաքներու ուղղութեամբ,

- Յատուկ ուշադրութիւն դարձնէ քաղաքացիական ընկերութեան, որ այս օրերուն յատկանշական կշիռ ունի քաղաքացիական գործիչներուն վրայ:

Իր խօսքին աւարտին ան մատնանշեց, որ նման մեծութեամբ մարդկային դատ մը կրնայ պարագաներու լրերումով շուքի տակ մնալ չընեն մը բայց չի կրնար մեռնիլ:

«Հայ Դատը կենդանի կը մնայ մարդոց եւ պատմութեան յիշողութեան մէջ», եզրափակեց երեսփոխան Շաքեր Ապու Սլէյման:

ԴԱՏԸ ՎԵՐԱՏԻՆ Կ'ԱՐԾԱՐԾՈՒԻ

Միջին Արեւելքը կը անկայացնէ օրէ օր աճող վերիվարումներու շրջան մը՝ սուր հարցերու եւ տագնապներու պատճառով: Այդ տագնապներէն շատերը յայտնի են եւ իրենց անմիջական ազդեցութիւնը ունին դէպքերու ընթացքին վրայ: Ինչպէս՝ Իրան - Իրաքեան պատերազմը, Իրանի իսլամական լեղափոխութիւնը եւ պաղեստինեան դատը, իսկ ուրիշներ քիչ յայտնի են, ինչպէս՝ Հայկական Հարցը: Բայց հակառակ իր կարեւորութեան, ան չի գրաւեր միեւնոյն դիրքը՝ Գկատի ունենալով իր վաղեմութիւնը եւ առօրեայ իրերայաջորդ դէպքերուն վրայ իր անմիջական ազդեցութիւնը չունենալով:

Սակայն այստեղ կու գամ ըսելու, որ վերջին շրջանին Հայ Դատը դարձաւ ի յայտ եկաւ՝ իրեն Արեւելքի ամենէն կարեւոր հարցերէն մէկը: Բայց շատ սեծ ճիգ կը պահանջուի, որպէսզի անիկա իր տեղը գրաւէ Միջին Արեւելքի համար առաջադրուած կարգաւորումներու ծիրին մէջ:

◆ ԼՈՒԹՈՒՄ՝ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԾՐԱՎՈՐՈՒՄԸ

Քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային գեոքոնոմիկայի վրայ հայկական կուսակցութիւններու եւ հաստատութիւններու թափած եւ թափուող ճիգերը իրենց գործուն ազդեցութիւնը ունեցան Հայ Դատի վերարժարման դէպքերուն՝ ընթացքին մէջ դրուելուն եւ վառ պահելու աշխատանքին մէջ:

Սակայն այս ճիգերը, հակառակ իրենց անհրաժեշտութեան, քաւարար չեն:

Անշուշտ ՄԱԿի ծիրէն անդ թափուած ճիգերը հարցերու լուծման նպաստող միջազգային ճնշիչ մթնոլորտ մը կը նախապատրաստեն: Սակայն սեծ լուծումները երկու մեծ պետութիւններու մեծաշնորհներ են եւ քանքերը պէտք է մասնատրապէս իրենց ուղղուին եւ շարունակարար: Անոնք ի վիճակի են եւ կրնան ըսել, թէ առանձին կրնան գործնական լուծումներ գտնել, այն ալ՝ ՄԱԿի հովանաւորութեամբ եւ միջազգային շրջագծի մը մէջ:

◆ ԳԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՆԱՉՈՒՄ

Անտարակոյս օրին թրքական կառավարութեան կողմէ իրագործուած Ցեղասպանութիւնը իրագործողներուն կապուած պատմական ոճիք մըն է, ինչպէս նաեւ՝ ամօթի խարան մըն է համայն մարդկութեան ճակտին վրայ: Ան սնայուն բեռ մըն է թրքական իրերայաջորդ կառավարութիւններու խղճին վրայ:

Ասոր համար ալ այս կառավարութիւնները պէտք էր քաջութիւնը ունենալին նախ եւ առաջ եղածը ճանաչելու եւ դատաւարտելու եւ այս կամ այն ձեւով ջարդերուն հատուցում կատարելու:

Այսօրուան Գեղամահիսն յաւազոյն օրինակն է անման գործելակերպին. ան դատաւարտեց նացիական արարքները եւ ընդունեց ոճիքները, ինչպէս նաեւ գոհներուն հատուցում կատարեց, այս ձեւով իր վրայէն թօթափեց այս բեռը՝ քաղաքակիրթ աշխարհի յարգանքին արժանանալով:

Կը յուսամ, որ Հայ Դատը իր արդարացի լուծման յանգի. պահանջատէր ունեցող իրաւունքը չի մեռնիր:

ՇԱՔԷՐ ԱՊՈՒ ՍԼԷՅՄԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ ՊԷՏՔ Է ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ԶԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՄԻԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Հայ Դատը սրտերու եւ խիղճերու մէջ կենդանի ապրող դատ մըն է, որ մարտահրաւեր կը կարգայ ժամանակին: Օրերը կ'անցնին, բայց անիկա կը մնայ, որովհետեւ կը հանդիսանայ ճշգրտող արտայայտութիւնը մարդկային եւ բարոյական արժեքներու պաշտպանութեան ի խնդիր հերոսական կեցուածքի, արդարութեան եւ ազատութեան սկզբունքներուն:

Հայ Դատը առաջին աստիճանի մարդկային դատ մըն է, իսկ Հայկական Ցեղասպանութիւնը մարդկութեան դեմ ոճիք մը, որ խոցեց եւ տակաւին կը կակծացնէ մարդկային խիղճը՝ անցնող ժամանակի ընթացքին:

Հայկական Ցեղասպանութիւնը բռնաբարումն է արդարութեան, ազատութեան եւ ժողովուրդներու ինքնորոշման սկզբունքներուն, ինչպէս նաեւ ժխտումը մարդու իրաւունքներու համաշխարհային իրաւունքներով սահմանուած արժեքներուն: Ցեղասպանութիւնը մէկ օղակն էր մեծապետական այն քաղաքականութեան, որ մինչեւ այսօր հարուածի տակ կ'առնէ իրենց ազատութեան, ինքնութեան եւ հողին կառչած ժողովուրդները:

Միջազգային բազմաբնոյթ կազմակերպութիւնները պէտք է դատաւարտեն հայերու հաւաքական ջարդին պատասխանատուները, ջարդեր, որոնց ահատուութիւնը չազդուի ժամանակին հետ:

Այդ կազմակերպութիւնները պէտք է արժանին հատուցում ջարդերու զոհներուն, որովհետեւ լուրջինը կը համարուի քաջալերանք մը ուրիշներուն՝ սման ջարդեր կազմակերպելու ալ ժողովուրդներու դէմ:

Հայ Դատը իր տարողութեամբ կ'անդրանցնի աշխարհագրական եւ պատմական սահմանափակ ծիրերը: Անիկա ընդմիջու կը մնայ իրեն ամօթի խարան մարդկութեան դէմ այս ոճիքը գործողներուն ճակտին, խորհրդանշիչ մահուան յաղթած հայ քաջարի ժողովուրդի վերապրումի կամքին, ինչպէս նաեւ դատաւարակել օրինակ մը արդարութեան, ազատութեան, արժանապատուութեան եւ ինքնորոշման ի խնդիր պայքարին եւ գոհողութիւններուն:

ՇԱՔԷՐ ԱՊՈՒ ՍԼԷՅՄԱՆ

ԸԱՅ ԳԻՐԵՒ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵՂՉ – ՎԱՃԱՌԵ

ՑՈՒՑԱՐԱՆԴԵՍ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

ՄԻՆՉԵՒ

70%

11Է 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2000

«ԹԵՆԵՐՈՆ - 2000»-Ի ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍԱԿԱՆ ԱՃԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ԸՄԱՐ ՊԱՏՈՒԻՎԱՌԹԻՒՆ ԱՐ ՊԻՏԻ ՈՒՂՈՒԻ ՍԻԱՅԵԱԼ ՆԱԸՆԱԳՆԵՐ

Միացեալ Նահանգներու մէջ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին կազմակերպելիք «Թենեթրոն - 2000»-ին հինգ շաբաթ առաջ, թելեթրոնի նախապատրաստական աշխատանքներուն մասնակցելու համար Հայաստանէն եւ Արցախէն պատուիրակութիւն մը պիտի ուղղուի Լոս Անճելէս: Պատուիրակութեան մաս պիտի կազմեն Լեոնայիս Դարաբաղի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Օլէկ Եսայեան, Հայաստանի Շիրակի մարզպետ Ֆելիք Փորոնեան, Հայաստանի Գրողներու Միութեան նախագահ Զորաբեկ Մարտիրոսեան, եւ «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրէն Վահան Տէր Ղեւոնդեան:

Շրջապատյոր ծրագրուած է «Թենեթրոն - 2000»-ի համար մասնակցութիւն, քարոզչութիւն եւ միութեան օժանդակութիւն ապահովելու համար: Թելեթրոնը ընթացքին հաւաքուած գումարը պիտի յատկացուի ամբողջացնելու համար Դարաբաղի Հիւսիս - Հարաւ մայրուղին, ինչպէս նաեւ Հայաստանի ազգային զօտիին մէջ չորս դպրոցներու կառուցումին: Պատուիրակութիւնը, որ Միացեալ Նահանգներ պիտի մնայ 24 Հոկտեմբերէն 1 Նոյեմբեր, պիտի այցելէ Լիւ Նոքս, Ուաշինկթըն, Լոս Անճելէս եւ Ֆրէզնո: Պատուիրակութիւնը հանդիպումներ պիտի ունենայ ամերիկահայ գաղութի ղեկավարներուն, կազմակերպութիւններուն եւ մամուլին հետ:

ԶԱՐԵՀԵԱՆ ՓԱՂԱՆԳԻՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 10ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԲԱՆԱԿՈՒՄ՝ ԱՅՆՃԱՐԻ ՄԷՋ

Հ.Մ.Ը.Մ. Պէյրութի մասնաճիւղի Զարեհեան փառանքի հիմնադրութեան 10րդ տարեդարձին առիթով, մասնաճիւղին խմբապետութիւնը 7էն 8 Հոկտեմբերին կազմակերպեց ընկերային բանակում մը Այնճարի կղզիին մէջ, մասնակցութեամբ 33 գործօն եւ նախկին Զարեհեան փառանքի եղբայր - քույրերուն:

ՄՈՒՂՆՈՒ Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՎԵՐԱՕԾՈՒՄ

Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակի տօնակատարութիւններուն ծիրէն ներս կիրակի, 8 Հոկտեմբերին, տեղի ունեցաւ Աշտարակի Մուղնի վիղի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վերածնունդը: Արարողութեան նախագահեց Ամենայն հայոց Գարեգին Բ. կաթողիկոսը:

Այդ առիթով Երեւանէն Աշտարակ ժամանեցին բազմաթիւ հոգեւորականներ, եկեղեցւոյ բարերարները, պետական անձնաւորութիւններ, ՀԱՍԿԻ (Հ.Մ.Ը.Մ.) անդամներ եւ հարկւրաւոր հաւատացեալներ:

Նախօրօք կատարուած էր եկեղեցւոյ աւազանին եւ 16 սիւներուն օծումը, իսկ Գարեգին Բ. կաթողիկոս օծեց մայր խորանը: Եկեղեցական արարողութեան երգչախումբները, ղեկավարութեամբ Յարութիւն Թօփիկեանի: Պատարագի աւարտին եկեղեցական թափօրը, առաջնորդութեամբ Ս. Գէորգ Զօրավարի աշին, կատարեց մատաղօրհնէք:

Այս առիթով Հայաստանի մէջ Կարէն Մաթեոսեանի աշխատասիրութեամբ հրատարակուեցաւ «Մուղնու Ս. Գէորգ վանքը» խորագրեալ պատկերազարդ գրքոյ՝ որ ներկայացուած են վանքին պատմութիւնը, ճարտարապետութիւնը, աւանդութիւնները, մասունքներն ու գանձերը:

Նշենք, որ թէ՛ եկեղեցւոյ վերածնունդը եւ թէ՛ գրքոյ կրնան հրատարակութիւնը իրականացած են Մեսրոպ արք. Ալեքանի ջանքերով:

MESROBIAN TECHNICAL COLLEGE

1982

THE PIONEER IN TECHNICAL EDUCATION

HONORABLE RESULTS IN THE OFFICIAL EXAMS 2000

KINDERGARTEN (JARDINIÈRE) 100% COMMERCIAL SCIENCE 75%

Morning, Afternoon & Night Classes

English & French Section

Technical Baccalaureate B.T.

Sales & Commercial Relations Kindergarten (Jardinière)
Architecture Drawings Interior Design

Private Specializations (Officially Reconnized)

- Computer Courses
- Foreign Languages
- Business Studies
- Travel & Tourism "Ticketing"
- Jewellery Design
- Diamond Setting
- Wax Modeling
- Make - Up
- Hair Styling
- Computer Repair "Hardware"
- TV & Video Repair
- Car Electricity

New

1- Cambridge University Certificate 2- Private Classes 3- Incredible Payment Facilities

Arax Street, Bourj Hammoud Tel: 01 260 504 - 254 938/9 Fax: 01 262 955
Email:mesroba@dm.net.lb Web Site:www.mesrobian.com
N.B. Parking Assured

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

(ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԸՎԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆԵՆ)

Թիրիմացույթան կամ քաղաքական ասան շահարկումի հետեւանք են ինչպէս ազգային միասնականութեան եւ կուսակցականութեան, նոյնպէս եւ պետականութեան ու կուսակցականութեան միջեւ հակասութիւն ու հակադրութիւն տեսնելու, սերմանելու կամ քարոզելու մտտեցումները: Յատկապէս երբ խօսքը կը վերաբերի Հայաստանի ու հայութեան օրինակով երկիրներու եւ ազգերու, որոնք պատմական անընդապատ դաստարոյններու բերմամբ, ամբողջ դարեր զրկուած են սեփական պետականութիւն ունենալու եւ գայն կայուն ու անոր հիմքով վրայ ստորսխելու քաղաքակիրթ հասարակարգերու բնականոն խորոզելիցներով օժտելու հնարաւորութեան:

Կը բաւէ ընդհանուր հաշուելոյի բերել վերանկայացեալ Հայաստանի Հանրապետութեան տասնամեայ կենսափորձը, հաստատելու համար թէ ազգային պետականութեան վերականգնումի ու կառուցման գործը որքա՞ն տուժեց, որովհետեւ, շատ մը այլ ստորոգելիներու կողքին, գուրկ էր մանաւանդ կուսակցութիւններու եւ կուսակցականութեան կրուանքը:

Ի վերջոյ պետականութիւնը բարդ ու հաստարակշռուած համարումն է մէկ կողմէ՝ իշխանութեան համակարգին եւ պետական վարչաձեւերնային, իսկ միւս կողմէ՝ քաղաքական-հասարակական-քաղաքացիական կառոյցներով արտայայտուող ժողովուրդին: Առանց առաջինի՝ անհեթեթ է խօսիլ պետականութեան մասին: Բայց առանց երկրորդին, դէմ յանդիման կը կանգնիք պետականութեան նմանակումին, որ լաւագոյն պարագային կրնայ վերածուիլ իրաւական ու ժողովրդապարտական յարաբարանքով ներկայացող իշխանութեան ազարակի:

Փաստօրէն տարբեր պատասխան չունի մեր ժողովուրդը տագնապեցնող այն դառն հարցականը, որ ինչու համաժողովրդային շարժման մղումով ու թափուով ծաւալած ազատ ու անկախ պետականութեան վերակառուցման մեծ գործը գեղին դարձաւ իշխանութեան ծարաւ փոքրամասնութեան մը ետակերտոն շահանդուութեանց եւ կամայականութիւններուն: Չարիքին արմատը խոր է անշուշտ, որովհետեւ պետականութիւնն ու կուսակցականութիւնը նոյնացնելու խորհրդային բնորոշ գլխիվայր շրջուած տեսքով վերահաստատուեցաւ այս անգամ ՀՀՇՇԿԿ-ական տարբերակով, որ բեւեռացման տարաւ ու փորձեց անհամատեղելի եւ անհամադրելի դարձնել այլապէս իրարմով պայմանաւորուած, խորապէս լրացուցիչ այդ արժեքները:

Եթէ օրին ոմանց աչքին պարզ խորխափում կրնար թուիլ կուսակցութիւնը դառնալու կամ շարժում մնալու ՀՀՇՇԿԿ-ական ներքին բանավէճը, այսօր արդէն կասկած վեր է. որ շինծու երկրնտրանք էր ասիական խորքին մէջ կը փորձեր մոլորանքի մատուցել պետականութիւնն ու կուսակցականութիւնը նոյնացուցած խորհրդային բնորոշ ամէն գնով ձեռքբազատելու պահանջ ունեցող մեր ժողովուրդը:

Կուսակցութիւններու եւ կուսակցականութեան վարկաբեկումին հետամուտ մոլորեցման այդ ռազմավարութիւնը կը սնանդէր երկու աղբիւր. ա) իր խորացմէր եւ ընդհանրապէս կուսակցութիւններու գոյութեան վրայ կը տարածեր կուսակցականութեան խորհրդային բնորոշ ՈՒԿԱՍՏԱՄԸ ժողովրդային ատելութիւնը, բ) ամէն ճիւղ կը թափէր, որպէսզի հաստարապէս արգելաւոր թէ ազգային կուսակցութեանց հայրենիք վերադարձը, թէ հայրենի հողի վրայ կազմաւորուող կուսակցութեանց լիարժեք կայացումը:

Այսօր արդէն պարզօրէն տեսանելի ու հասկնալի է, որ միայն այդ ճամբով վերանկայացեալ Հայաստանի իշխանութիւնը առաջին վարչախումբը կրնար յաջողիլ իշխանութեան տիրանալու եւ պետական ու ազգային ողջ հարստութիւնը սեփականացնելու աւարելու իր միակ նպատակին իրականացման մէջ:

Օրինաչափ իրողութիւն է, որ միայն կուսակցութիւններու եւ կուսակցականութեան առկայութեան պետական իշխանութեան համակարգերը հակակշռելի կը դառնան ժողովուրդին կողմէ: Իսկ կեղծոնաձիգ ու ամբողջատիրական հասարակարգէ իբր թէ ազատ-շուկայական կարգերու անցնելու կարգախօսքը շահարկող որեւէ վարչախումբ, ինչպէս փիւնակուցեալ Հայաստանին ու հայութեան, ամէն պատճառ ունէր եւ պիտի ունենայ, որպէսզի կրկնակ իմաստով շարքերէ ելող հակակշռելի տակ շտուկով ժողովուրդային շարքեր ըլլան անոնք թէ կուսակցական: Եթէ իր անարգել շահատակութեանց արգելք կանգնող կուսակցութիւններ կան արդէն, ու ըստ ամենայնի կային, ամէն գնով փորձեց ու պիտի շարունակէ փորձել, որ խնջնդոտ անոնք լիիարա գործունէութիւնը, իսկ մեր կազմաւորուող կուսակցութեանց պարագային, ամէն ճիւղ պիտի թափէ, որպէսզի անոնք չկարենան օժտուիլ ներքին ժողովրդավարութեան ու հակակշռումի գործելակերպով...

Ձարմանալի չէ, հետեւաբար, որ տարիներու վրայ տարածուած այդ նեցգ ռազմավարութեան հետեւանքով ներքաղաքական թէ ընկերային-տնտեսական ծանրագոյն տագնապէ անցնող մեր ժողովուրդին մէջ, այսօր արիւմտարիւն չէ տոկոսը անոնց, որոնք հակամետ են բոլոր կուսակցութիւններն ու քաղաքական գործիչները «լուալու նոյն կեղտոտ ջուրով» իբրեւ իշխանութեան «կարկանդակ»էն բաժնի ունենալու համար ամէն սկզբունք եւ յանձնառութեան հրաժարելու պատրաստ «պատեհապաշտներ»...

Նոյնն է պատճառը նաեւ այն հետեւողական մերժումին, որ ընդ կուսակցութիւնը առաջին իսկ օրէն որդեգրեց նման ամեն գնով իշխանութեան տիրանալու ինքնանպատակ վարքագր-ծին դէմ:

Այս աստիճան խոր է շարքին արմատը եւ հոն պետք է փնտնել բացատրութիւնը այն տողքային, որուն մատուցած է 1998ի Փետրուարին սկսած իշխանափոխութեան փորձը: Այնքան ատեն որ քաղաքական համակարգը արտասական, սահմանադրական եւ ժողովրդապարական արմամներով, բարեկարգման չէ ենթարկուած ու չէ գտած այն ուղին, որ զինք պիտի ձեռքբազատէ իշխանութեան համար մղուող ինքնանպատակ մրցակցայարձակներէն, կարելի չէ վերջնական յոյս կապել ղեկավար դիրքերու վրայ ամենուր փոփոխութեանց:

Ժողովրդավարական ներքին հակակշռումի աշխատակարգով, յատկապէս սեփական ժողովուրդին հաշիւ տալու զգալի արձույթով գործող պետականութեան քայլ առ քայլ կայացումը, այս առումով, առաջնահերթ օրակարգ դարձած է Դաշնակցութեան համար: Ներկազմակերպական ժողովրդավարութեան եւ շարքերէն դէպի վեր բարձրացող հասարական կամ թիւ բիւրեղացման եւ, այդ կարգով, դէպի շարքեր վերադարձող որդշումներու կարգապահ գործադրման գործելակերպին պետական-քաղաքական դաշտի վրայ ճառագայթումը այն մեծ ներդրումն է, որ գաղափարական մեր ընտանիքը պարտաւոր է հայոց վերանկայացեալ պետականութեան՝ ի խնդիր անոր լիարժեք հաստատման ու ամրապնդման իսկ:

ԱՐՄԵՆՓՐԷՍԻ ԻՍԿԱԿԱՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՕՐԸ

ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ՈՂՈՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԵՒ ՈՂ ԹԵ 1922, ԱՅՆ 1918 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Տասնեակ տարիներ շարունակ ընդունուած էր սաեւէ Հայաստանի պետական լրատուական գործակալութեան պատմութիւնը սկսուած է 1922 թուականին Հոկտեմբերի 2ին, երբ Հայաստանի խորհրդային Հանրապետութեան կենտրոնական գործադիր կոմիտէի որոշմամբ վերջինիս աւելցրին Հիմնադրուեց Հայկական Հեռագրական Գործակալութիւնը (ՀՀԳ): 1936 թուականի Անդրկովկասեան Դաշնութեան լուծարմամբ գործակալութիւնն անցաւ խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան ժողովրդային կոմիտեաների խորհրդի ենթակալութեան տակ: Հետագայում՝ 1972 թուականին, վերանուանուեց ԱրմԷՎիփր.ս: Այսպիսին էր պատմական այն տեղեկանքը, որ մատուցուած էր գործակալութեան լրագրողներին:

Այսօր մեր սեղանին է «Հայաստանի Հանրապետութեան խորհրդարանի օրէնքները (1918-1920 թուականներին)» փաստաթղթերի ժողովածուն, որը լոյս է տեսել 1998 թուականին Հայաստանի Ազգային ժողովի ու պատմութեան կենտրոնական պետական արխիւի հովանուներքով, արխիւի տնօրէն Միլզոյեանի ու պաշտօնակազմի ղեկավար Ֆելիք Մամիկոնեանի խմբագրութեամբ: Թերթերով հետաքրքրուելու այդ ժողովածուն՝ համոզուած ենք, որ մեր իմացածը լավ առասպել էր: Իսկ իրականութիւնն այլ է:

... 1918 թուականի ցրտաշունչ ձմեռ է: Դեկտեմբերի 18ին հայոց խորհրդարանը ընդունում է օրէնք «Հայաստանի Հանրապետութեան հեռագրական գործակալութեան մասին»:

«Տեղեկատուութեան նպատակով երեւանում հիմնուած է Հայաստանի Հանրապետութեան հեռագրական գործակալութիւնը», ազդարարում է փաստաթղթի առաջին յօդուածում: Բոլոր պետական եւ հասարակական հիմնարկութիւնները պարտաւոր են տեղեկութիւններ տալ յիշեալ գործակալութեանը: Արգելու է տեղեկութիւններ տալ մասնաւոր անձանց եւ հաստատութիւններին, նախքան նրանց՝ գործակալութեան հաղորդելը, ընդգծուած է օրէնքում: «Արգելում է գործակալութեան հեռագրերի արտատպումը գործակալութեան բաժանորդ թերթերից 48 ժամուան ընթացքում սրանց լոյս տեսնելուց յետոյ»:

Օրէնքով սահմանուած են, այսօրւան լեզուով ասած, լրատուութեան սակագները:

«Գործակալութեան հեռագրերի բաժանորդագիրը որոշուած է ամսական՝ երեւանի պարբերական հրատարակութիւնների համար 300 ռուբլի, գաւառները՝ 200 ռուբլի, իսկ մասնաւոր անձանց համար, առանց օրինակների բազմացման իրաւունքի, 50 ռ: Հայաստանի խորհրդի նիստերի մասին եղած հեռագրերի համար առնուած է լրացուցիչ 100 ռ(ս, այսօրուան լրացուցիչ տեղեկատուական արտադրանքն է - Տ. Լ.) եւ ընդհանուր հեռագրերը տալիս են տեղեկութիւններ Հայաստանի խորհրդի կենտրոնի միայն կաբեւորագոյն ղեկավարի մասին:

Առաջին Հանրապետութեան օրէնսդիրները մտածել են նաեւ լրատուութեան բովանդակութեան մասին: «Գործակալութեան հեռագրերն ամէն անգամ պիտի ունենան ոչ պակաս քան 150 սոյլ՝ 25 տառ իւրաքանչիւր սոյնում: Եթէ ամսուան ընթացքում սոյնի թիւը աւելի լինի որոշուած չափից, աւելցուած անցնող է հետեւեալ ամսուան հաշուին: Նոյնչափ տողեր պիտի ունենան եւ Հայաստանի խորհրդի նիստերի մասին եղած հեռագրերը:

Հետաքրքրական է, որ օրէնքով սահմանուած է Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան ամսական նախահաշիւն ու հաստիքացուցակը:

- 1. Երեւանի չորս թերթերից 300ական ռ.՝ 1200 ռ.
  - 2. Գաւառական թերթերից՝ 600 ռ.
  - 3. Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնուող օրկաններից՝ 1800 ռ.
  - 4. Մասնաւոր բաժանորդներից՝ 500 ռ. Ընդամենը՝ 4100 ռ.
- Իսկ ծախսերը հետեւեալն են. կառավարչին՝ 900 ռ., քարտուղարին՝ 600 ռ., սուբհանդակին՝ 250 ռ., հեռագրական ծախսեր՝ 700 ռ., ընդամենը՝ 4750 ռ.»:
- Ուրեմն, մեզմտ ասած, պատմական ճշմարտութիւնն է՛ր այն առասպելը, որ Հայաստանի հեռագրական գործակալութիւնը հիմնադրուել է 1922 թուականին: Գործակալութեան կենսագրութեան սյուղը պէտք է 4 տարով յետ տանել, ուստի դառնում է ոչ թէ 78, այլ 82 տարեկան:

Առաջին Հանրապետութեան օրէնսդիրները չեն սահմանափակուել մէկ օրէնքով Հայաստանի հեռագրական

գործակալութեան մասին: 1920 թուականի Ապրիլի 4ին հաստատուած է մէկ այլ օրէնք, ուր մանրամասնուած են Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան խնդիրները, եւ որը «վերացնում էր» 1918 թուականի Դեկտեմբերի 18ի օրէնքը:

Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան նպատակն է հաղորդել Հայաստանի ներսը եւ արտասահման քաղաքական - տնտեսական, ֆինանսական եւ հասարակական հետաքրքրութիւններ կայացնող այլ տեղեկութիւններ: «Հայաստանի հեռագրական գործակալութիւնը գտնուած է Հայաստանի կառավարութեան կից, գործում է նախարարների խորհրդի անմիջական հսկողութեան տակ եւ առաջնորդուած է նրա հրահանգներով:

Հայաստանի հեռագրական գործակալութիւնը «կարող է մայրաքաղաքից եւ երկրից դուրս ունենալ բաժանուններ կամ գործակալներ, որոնք հաստատուած են գործակալութեան վարչի կարգադրութեամբ: Գործակալութիւնը կարող է անմիջական համաձայնութեան մէջ մտնել ուրիշ հեռագրական գործակալութիւնների հետ՝ նրանցից տեղեկութիւններ ստանալու նպատակով:

Կառավարական կարգավիճակ ունեցող Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան իրաւունք էր տրուած «պետական հեռագրով ամէն օր տալ ձրի մինչեւ 600 բառով հեռագրի թէ Հայաստանի սահմաններում եւ թէ արտասահմանում: Խորհրդարանի նստաշրջանում բառերի այս քանակը կարող է կրկնապատկուել, եթէ գործակալութիւնը հաղորդում է խորհրդարանի նիստի հաշվետուութիւնը», նախատեսել էին օրէնսդիրները: Ի դէպ, «յիշուած բառերի քանակից 600 բառ աւելիի համար գործակալութիւնը վճարում է գումարիւն ունեցող հեռագրավարի 50 սոյնուր»:

Գործակալութեան թղթակցների՝ Հայաստանի գանազան մասերից գործակալութեան անունով ուղարկուած հեռագրերը հեռագրատուք հաղորդուած է ձրի: Նոյնպէս ձրի են հաղորդուած եւ գործակալութեան հեռագրերը իր իրականութիւնը եւ գործակալներին անունով: Նմանապէս եւ գործակալութեան փոստային առաքումները կատարուած են ձրի՝ համահասարակ կառավարութեան առաքումներին:

Միւս արտօնութիւնն այն է, որ «գործակալութիւնն իրաւունք ունի օրական երկու անգամ ձրի խօսելը. ամէն անգամ 5 րոպէ՝ միջպետական եւ միջքաղաքային հեռախօսով: Նշանակուած ժամկէտից աւելի խօսելիս վճարում են արժէքի կէսը»:

Հայաստանի հեռագրական գործակալութիւնը իր ստացած հեռագրերը ձրիաբար ուղարկում է այն հիմնարկութիւններին ու անձերին, որոնց ցուցակը ներկայացնում է խորհրդարանի նախագահութիւնը եւ նախարարների խորհուրդը: Վերջապէս, օրէնքն արգելում է Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան «հեռագրերի արտատպումը գործակալութեան տեղեկագիրների լոյս տեսնելուց յետոյ 48 ժամուան ընթացքում»:

1920 թուականի Մայիսի 26ին խորհրդարանը կրկին անդրադառնում է հեռագրական գործակալութեան խնդիրներին: Այդ օրն ընդունուած օրէնքի համաձայն գործակալութեանը տրուած է 614,91680 ռուբլու վարկ՝ «1920 թուականի Ապրիլ, Մայիս եւ Յունիս ամիսներին ստիպողական եւ յաւելեալ ծախսերի համար»:

Ծառք, մեր ձեռքի տակ չեն Առաջին Հանրապետութեան կառավարութեան որոշումները Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան մասին: Մեծք կը շարունակենք մեր որոնումները եւ կը հրապարակենք եղած փաստաթղթերը:

Ո՛րն է ու՞ր տանա՞մեակ մեզանից հեռու այդ իրադարձութիւններն ու ընդունած փաստաթղթերի դասը, խորհուրդը: Թէ՛ Առաջին, թէ՛ երկրորդ հանրապետութիւնների կառավարութիւնները, իշխանութիւններն առաջնակարգ նշանակութիւն են ստել պետական լրատուական գործակալութեանը, ուղարկութեան կենտրոնում պահել այդ հիմնարկութեան պահանջները: Նոյնիսկ սովի, համաճարակների ու գաղութականների երկիր եղած Առաջին Հանրապետութեան պայմաններում իշխանութիւնները չէին զլանում Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան լրացուցիչ դիւրուարութիւններ ու արտօնութիւններ արձադրել:

Այսօր վիճակը բոլորովին այլ է: Հայաստան ունի անհամեմատ աւելի

ԱՇԽԱՐՀԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ ԶԱԻԱԽՔԻ ՇՈՒՐՋ

Վերջերս մամուլում սկսել է աւելի լաճախ արծարծուել Ջաւախքում եւ նրա շուրջ ստեղծուած կացութիւնը՝ մեսխեթցի թուրքերի վերաբնակեցման, ռուսական ռազմական խարխախների դուրսբերման եւ հայ-վրացական յարաբերութիւններում առկայ կանխագործի հաստատութիւնը:

Բայց իրականում այս ամէնը գործընթացի երեւացող կողմն է միայն, քանզի Ջաւախքի շուրջ ծաւալուած աշխարհաքաղաքական աւելի մեծ խաղ, իսկ վերը նշուած խնդիրներն օգտագործուած են սոսկ որպէս մանրադրամներ: Խաղի իմաստն ակնյայտ է՝ միայն գամից մի քանի ուժեր փորձում են ապակայունացնել շրջանը՝ իւրաքանչիւրը պիտոք ջրում իր «սկզբնական» որսալու համար: Արտաքին ուժերի այդ քայլերին անմասն չեն նաեւ վրաց իշխանութիւնները, որոնք Եւրոպայի խորհուրդ մտուք գործելու ընթացքում համաձայնութիւն են տուել մեսխեթցի թուրքերի վերաբնակեցմանը եւ այժմ էլ անընդհատ թմրկահարում են թուրք վերաբնակիչների ու հայերի հնարաւոր բախումների գաղափարը եւ միաժամանակ համատեղ գորսավարժութիւններ անցկացնում թուրքիայի հետ:

Այս քարոզչական «քաղիկը» կույն տալիս նաեւ մեր անփորձ ու երիտասարդ սեկնաբանները՝ չփորձելով անգամ պարզել, թէ ներկայումս ուլքե՞ր են ըզքաղեցնում Ստալինի կողմից գաղթեցուած թուրք-մեսխեթցիների բնակավայրերը: Ի գիտութեան լայնում ենք, որ ժամանակակի խորհրդային Վրաստանի կառավարութիւնը Մեսխեթից եւ Ջաւախքի որոշ գիւղերից գաղթեցուած թուրք-մեսխեթցիների գիւղերում բնակեցրել է հիմնականում հիւնթերթի տեղահանուած վրացիների, ուստի թուրքերի վերադարձի խնդիրը հայկական ազգային տարածքի հետ կապ ունի եւ եթէ նրանք ուզում են վերադառնալ իրենց մայրիկն տները, ապա պետք է այնտեղից դուրս մղեն վրացի վերաբնակիչներին: Դա հիմնականում Ախալցխայի եւ Ասպիճալի շրջաններն են եւ ընդամենը երկու (հիմնականում վրացաբնակ) գիւղ՝ Անրիկայի Ջաւախքում:

Ուստի խնդիրը հէ՛նց այն է. որ վրացիներն իրենք են ցանկանում թուրքերին օգտագործել հայութեան դէմ այնպէս, ինչպէս վարուեց գորսավար կրճէտակիձէն եղերական 1918 թուականին: Այդ պատճառով քարոզչական աղմուկ-աղաղակը ոչ մի կապ չունի իրական փաստերի հետ, որոնք ձեւախեղուած կերպով են մատուցում հայաստանեան ընթերցողին: Ակնյայտ է, որ թուրք-մեսխեթցիների վերադարձը մինչեւ այժմ հանդիպել ու հանդիպելու է առաջին հերթին վրաց վերաբնակիչների հակահարուածին, իսկ վրաց իշխանութիւնների արքիս խաղը նպատակ ունի թիրախ դարձնել Ջաւախքի հայութեանը: Ակնյայտ է նաեւ, որ դրանով փորձ է արւում շահագրգռել թուրքիային՝ հարկ եղած դէպքում Ջաւախքի հարցերին միջամտելու համար:

Վերջին հանգամանքը ներկայումս կապում է նաեւ Ախալքալաքի ռուսական սոխիգործի դուրսբերման խիտ տարօրինակ գործընթացի հետ: Յայտնի է, որ ռուսական կողմը պարտաւորուել է մինչեւ 2000 թուականի աւարտը դուրս բերել իր զօրքերը Վազիանից ու կուտարաւայից, իսկ սհա Ախալքալաքի ու Պաթուսի խարխախները գոյատևելու են առնուազ մինչեւ 2003 թուականի վերջերը (եթէ ռուս-վրացական բնակցութիւններում նոր որոշումներ չկայացուեն): Հարց է առաջանում՝ ինչո՞ւ է պայմանաւորուած այս գործընթացի արագացումը: Վրացիներ թուրք-մեսխեթցիներին լեւ են հրաւիրում եւ իրենց պապենական օժանդակի փոխարէն մատուցողը են անում Ջաւախք, իսկ ռուսները ցուցադրաբար արագացնում են սեփական զենքերի դուրսբերման գործընթացը: Ակնյայտ է, որ Ջաւախքի շուրջ ծաւալուող խաղերում կողմերի նպատակները խստօրէն տարբերում են միմեանցից, ուստի ստեղծուող արքիս կացութիւնը ստիպում է մեզ շատ զգուշ լինել գնահատականներում ու սեկնաբանութիւն

ԱՌՈՂՋԱՊԱՇԱԿԱՆ

ՅԱԻԵԼԵԱԼ ՇԱՔԱՐԻ ՎԱՏԱՌՈՂՋ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

Մ. Նահանգներում մէջ վերջերս Շաքարի Ընկերակցութիւնը ձեռնարկած է արշաւի մը՝ համոզելու համար ամերիկացիները, թէ մեծ քանակութեամբ շաքարով քաղցրացած խմիչքներու եւ ուտեստեղէններու սպառումը մարդու սննդաուձեւեան վիճակին, մարմնին ծանրութեան կամ երկար տեւողութեան վրայ առողջութեան չ'ազդեր:

Ընկերակցութիւնը օգտագործած է այս հաստատումին զօրավիզ կանչանդ հետազոտութիւն մը, որ սակայն ցոյց կու տայ, թէ վիճակագրութիւններ ինչպէս կ'ընան անճիշդ տեղեկութիւններ փոխանցել, եթէ հարցին մէջ կողմը միայն ներկայացնեն:

Մասնագէտներու համաձայն, ամերիկացիներու եւ մանաւանդ անչափահասներու մօտ շաքարի սպառումը միայն 15 տարուան ընթացքին 28 առ հարիւրի ան արձանագրած է՝ 1997ին հասնելով օրական 53 թէյի դգալի: Դժուար չէ այս աճին աղբիւրները գտնելը:

Որեւէ սուփրմարքէթի ուտեստեղէնները կամ ֆասթ ֆուդի հաստատութիւններու ճաշացանկերը քննելով՝ կարելի է գտնել մեծ քանակութեամբ «աւելցուած շաքար»՝ խմիչքներէն մինչեւ նախաճաշի հացահատիկներուն մէջ: Իսկ ախտաբանը սրող շաքարի եւ անուշեղէնի տեսակներ կարելի է գտնել սուփրմարքէթներու վճարումի սնտուկներուն մօտ: Տարբեր չէ պարագան Լիբանանի մէջ:

ՅԱՆՎԱՏԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐԸ ՀԱՐՅՈ ԱՒԵԼԻ ԾԱՆՐԱԿՉԻՈՒ ԿԸ ԴՈՐՁԵԼ

Նկատի ունենալով, որ մեծ համեմատութեամբ իւրի սպառումը՝ չ'առաւել է, ուտեստեղէն արտադրողները փութացած են անոր համեմատութիւնները նուազեցնելու, սակայն անոնք յաճախ համըրարելաւելու համար յաւելնալ շաքար աւելցուցած են:

Օրինակ, եթէ իւրի գերծ կարկանդակի մը պարունակած նութիւնը պիտակը բաղդատուի անոր իւրով տարբերակին հետ, հաւանաբար ջերմուժի փոքր տարբերութիւն մը միայն ի յայտ պիտի գայ, որովհետեւ գայն քաղցրացնող նութիւնը կը փոխարինեն իւրիցէ կորսուած ջերմուժը:

Անցեալ գարնան Շաքարի Ընկերակցութիւնը հրապարակած է իր կողմէ ֆինանսաւորուած երկու ուսումնասիրութիւններու արդիւնքն:

Անոնցմէ մէկը, որ կատարուած է Ուտեստեղէնի եւ Մանդանիլի Գաղաքականութեան ձորձթաուն կեդրոնի հետազոտողներու կողմէ, ցոյց տուած է, թէ ընկանային ծանր երեխաներ օրական միայն 2 օն աւելի խմիչք կը սպառեն, քան՝ ընկանային ընթացքին երեխաները:

Երկրորդ հետազոտութիւնը, որուն ձեռնարկած է Միչիկըն պետական համալսարանի ուտեստեղէնի գիտութեան փրոֆեսէօր Ուոն Սոնկ, ցոյց տուած է, թէ 1987-1988էն 1997-1998 տասնամեակին ընթացքին երեխաներու կաթի եւ խմիչքներու սպառումը մեծ փոփոխութիւն չէ կրած:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՇԱՔԱՐԱԽՏԸ ՀԵՏՁՀԵՏԷ ԱՒԵԼԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳՆԵՐ ԿԸ ՀԱՐՈՒԱԾԷ

Ամերիկեան «Տայպիթիս Զէր» թերթին նորագոյն թիւերէն մէկուն մէջ լոյս տեսած տեղեկագիրի մը համաձայն, ամերիկացիք ո՛չ միայն հետզհետէ աւելի գէր կը դառնան, այլ նաեւ անոնք մօտ շաքարախտի պարագաները թափ կը ստանան՝ հարուածելով հետզհետէ աւելի մեծ թիւով երիտասարդներ:

Ուսումնասիրութեան մաս կազմած են ամերիկացի 150 հազար ընտանիք: Արդիւնքներէն ի յայտ եկած է, թէ 2րդ տեսակի («Քայի 2») շաքարախտը, որ ընդհանրապէս սննդութեան կը կապուի, անցնող 8 տարիներուն 33 առ հարիւրի ուսումն ար կատարած է՝ 4,9 առ հարիւրէն հասնելով 6,5 առ հարիւրի:

Թէեւ հիւանդութիւնը աւանդակաւոր է կը հարուածէ 45 տարեկանէն վեր աճեր, սակայն ուսումնասիրութիւնը ի յայտ բերած է, թէ մեծէն աւելի աճ (70 առ հարիւր) արձանագրուած է 30էն 39 տարեկաններու մօտ:

Մասնագէտներ դժուարութիւն չեն գտներ բացատրելու պատճառը: Այն ժամանակվայի ընդհանր, երբ շաքարախտի համեմատութիւնները բարձրացած են, բարձրացած է նաեւ մարդոց ծանրութիւնը: Մինչ 1991ին

խմիչքներու սպառումը մեծ փոփոխութիւն չէ կրած: Սոնկ ըսած է, որ տեղեկութիւնները չեն հաստատեր այն կարծիքները, որ գէթ իր ուսումնասիրած տասնամեակին քաղցր խմիչքները երեխաներու սննդականոնին մէջ կը փոխարինէին կաթը:

Սակայն հետազոտութեան աւելի առարկայական մօտեցում մը ցոյց տուած է, թէ կաթը շատ ալ մեծ ժողովրդականութիւն չէր վայելեր այլ տասնամեակին ո՛չ սկիզբը եւ ոչ ալ աւարտին: Տասնամեակին վերջաւորութեան կաթը սպառած խմիչքներուն 32 առ հարիւրը կազմած է

ամերիկացի ժողովուրդին 12 առ հարիւրը միայն տնտեսութիւն կը դիմագրաւէր, կ'ըսեն անոնք, 1998ին այդ համեմատութիւնը 20 առ հարիւրի բարձրացած է: Իսկ գէր նկատուողներու համեմատութիւնը 44 առ հարիւրէն 54 առ հարիւրի բարձրացած է:

Հետազոտողներ կը բացատրեն, թէ յաւելնալ իւրը կը թուի մարմինը հետզհետէ նրազ հակադարձող դարձնել՝ էնսիւլինի, ինչ որ կը մղէ պանքրէասը հատուցելու, ընտել հորմոնէն (էնսիւլին) աւելի ու աւելի արտադրելով: Ի վերջոյ մարմինը այնքան չի հակադարձեր, որ էնսիւլինի սրկուցումներ կամ այլ դեղեր անհրաժեշտ կ'ըլլան:

Բժիշկներ մասամբ կ'այայտեն ինքնուրուի թիւ «տիշ»երով հասած պատկերասփիւռի կայաններով տարուելու հարցը, որ սկսած է Լիբանանի ու այլ երկիրներու մէջ նաեւ կ'այնչ մարդիկ: Անոնք կ'ըսեն, թէ հետզհետէ աւելի հաղորդակցութեան այս միջոցներուն կառչած երկիր մը նաեւ հետզհետէ աւելի նստակեց կը դառնայ:

Լուծումը, ինչպէս միշտ, կը յայտնեն բժիշկները, մարել համակարգիչներն ու պատկերասփիւռը եւ փորձել կանոնաւոր երկրով մարզաճերմերու հետեւին եւ խելացի կերպով ուտել:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԱՄԱԶԱՅՆ, ԹԱՄԻՑԼՈՒՆ ԿՐԻՓԻ ԱՆՏԱՆՇԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՆՈՒԱԶԵՑՆԷ

Թամիֆիլուն, որ կրիփի սովորական տեսակներուն դէմ առաջին դեղահատն է, կրնայ հիւանդութեան պատճառները 40 առ հարիւրով նուազեցնել չափահասներու մօտ, կ'ըսեն բժիշկները:

Բժշկագիտական «Տը Լանսէթ» թերթին մէջ լոյս տեսած տեղեկագիրը կ'ըսէ, թէ կրիփի տառապող 726 չափահասներու ուսումնասիրութիւնը ցոյց տուած է, թէ դեղը կ'ազդէ 24 ժամուան ընթացքին եւ բուժումը կ'արագացնէ:

Չոլիցերիական Հոֆման - Լարոշ ընկերութեան եւ Կայիտ Սայրաքը կամրակին կողմէ պատրաստուած թամիֆիլուն կը պատկանի հակաժահրային դեղերու նոր տեսակի մը, որ ճեղքումի միտակ կ'աւելցնողներ են: Անոնք կրիփի ժահրին մակերեսը գտնուող նեյրոններու անգիմին կ'արգիլեն, որ բջիջներուն մէջ տարածուի:

Բրիտանիոյ Լեսթըր Ռոյալ Ինֆըրմարիի բժիշկներէն Թորք Բարր Նիքոլսըն, կ'ըսէ, որ այս դեղը յստակօրէն ազդեցութիւն ունի: Անիկ կը նուազեցնէ կրիփի պատճառները եւ կ'արագացնէ բուժումը:

Թամիֆիլուն առաջին տրամադրելի է Մ. Նահանգներու, Բանաստի, Չոլիցերիոյ եւ հարաւ-ամերիկեան քանի մը երկիրներու մէջ:

ՓՈԿԵՐԸ ԿՐԻՓԻ ԺԱՐԸ ԿԸ ԿՐԵՆ

Հոյանտացի հետազոտողներ կ'ըսեն, թէ փոկեր կրնան կրել կրիփի ժահրի տեսակ մը, գոր գիտնականներ կ'ենթադրեն, թէ միայն մարդոց մօտ կրնայ գտնուի: Փոկը նաեւ կրնայ ժահրը մարդոց փոխանցել, կը յայտնեն անոնք՝ Սայրաքը թերթին մէջ:

Գիտնականները ինֆլուենզա Պէ.ՈՎ վարակուած քանի մը փոկեր գտած են:

«Կենդանական այս ամբարը, որ ապաստան կու տայ անցնող շրջապայած ինֆլուենզա Պէ ժահրերու, կրնայ ուղղակի սպառնալիք դառնալ մարդոց», կ'ըսեն հետազոտողները:

Հետաքրքրական է, որ մարդիկ իրենք կրնան նախ անատուները վարակած ըլլալ, կ'ըսէ Ալպարթ Օսթրոմաու:

Հոյանտացի գիտնականները գտած են, որ փոկերու կրած ժահրը նման է ինֆլուենզայի ժահրի այն տեսակին, որ մարդիկ հարուածած է 1994ին, 1995ին, 1998ին եւ 1999ին:

Ինֆլուենզան մարդոց կ'անցնի անատուներէ: Ինֆլուենզա Ա.Ը թոշումներէ եւ այլապէս այլ անատուներէ կու գայ, ինֆլուենզա Ա.Ը մարդոց կ'անցնի խոզերու ճամբով: Կ'ենթադրուէր, թէ ինֆլուենզա Պէ ժահրը միմիայն մարդիկ կը հարուածէ:

Յայտարարելով իր զննարկը, որ փոկերը կրնան «Յարբար» մը, վարակուիլի պարող աղբիւր մը ըլլալ, կ'ըսեն գիտնականները:

ՀԱՒՈՒ ԱՊՈՒՐԸ ԴԵՂ Է, Կ'ԸՍԵՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ

Գիտնականներ կը յայտնեն, թէ հաստատու են, ինչ որ մեծ մասերը դարձնել ի վեր գիտն. հաւու ապուր հարբուխի ղեմ՝ օգտակար է:

Նկարագրա համալսարանի բժշկագիտական կեդրոնի հետազոտողներու մէկ խմբակին համաձայն, հաւու ապուրը կը պարունակէ քանի մը նիւթեր, որոնք մարմնին բնական պաշտպանութեան կ'ազդեն: Անիկա յատկապէս հակաբորբոքում յատկութիւններ ունի, ինչ որ կրնայ բացատրել, թէ ինչու անիկա կը կորդի ցաւերը կը հանդարտեցնէ եւ հարբուխի ու կրիփի պատճառած բնկնուածութիւնը կը մեղմացնէ, կ'ըսեն տոքթ. Սթեֆըն Ռեյքըր եւ անոր գործակիցները:

Անոնք գիտաշխատանքին մէջ փորձարկումներու ձեռնարկած են՝ քննելով ապուր իր ամբողջութեան մէջ եւ անոր բաղկացուցիչ գանգան նիւթերը առանձնաբար:

Գիտնականները գտած են, որ հաւու ապուրը եւ անոր բաղկացուցիչ նիւթերէն շատեր կ'օգնեն Նէօֆրոֆիլինը շարժումին կասեցման: Նէօֆրոֆիլինը արեան ներմակ գեղիկներ են, որոնք մանրէն նիւթն անցնող բորբոքումներու կողմէ մեծ թիւերով կ'արձակուին:

Նէօֆրոֆիլինը գործունէութիւնը կրնայ քաջալերել յորձանակի (միւլթիւս) արտադրութիւնը, ինչ որ կրնայ հագնելու եւ լեցուն քիթի պատճառ ըլլալ, օրինակ՝ հարբուխի պարագային, երբ շնչառութեան գործարաններու բորբոքում կ'արձանագրուի:

Գիտնականները «Չէսթ» թերթին մէջ տեղեկագիրի մը մէջ գրած են, թէ ապուրին բոլոր նիւթերը նէօֆրոֆիլինը կասեցնող ազդեցութիւն ունին:

Ռեյքըր կ'ըսէ, թէ բաղկացուցիչ մասերուն մէջ գտնուող կենսակիւթը եւ այլ նիւթեր կրնան կենսաբանական գործունէութիւն ունենալ: Կարգ մը հետազոտողներ անցնալին յայտնած են, որ թերեւս ապուրին շոգի կամ հաւու իւր կրնան դրակատար րիլալ բորբոքած շնչառական անցքերը հանդարտեցնելու մէջ: Ռեյքըր կ'ըսէ, թէ սակայ կարելի է:

Ան կը շեշտէ, որ փորձարկումները գիտաշխատանքին մէջ կատարուած են եւ ո՛չ թէ հաւու ապուրը հարբուխի տառապող մարդոց մօտ փորձուած է:

Յամենայն դէպէս, նկատուած է փոփոխութիւն, որ հարբուխի եղանակով սկսած է, ինչու չ'ապաստանի հաւու ապուր մը, սոխով, գետնախնձորով, սաւաղինով...

ԻՇԱՄԵՂՈՒԻ ՀԻԻԹԸ՝ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒԹԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ճափոնցի մարզիկ Նաօք Թաքաշաչի, որ Սիոնի Ոլիմպիականներու կիներու մարաթոնին ոսկի մետալին արժանացած է, կենսական յաւելնալ թափ մը ստացած է խմելով մահացու, հսկայ իշամեղուններու ստամոքսին հիւթը:

Թաքաշաչի արտասովոր այս խմիչքը խմած է մրցումէն առաջ եւ անոր ընթացքին: Ճափոնցի գիտնականներու համաձայն, անիկա մարզիկներու կարողականութեան թափ կու տայ:

Նկատի ունենալով, որ այս հիւթը ամբողջովին բնական է, անիկա չի բուժարարներ ողիմպիական օրէնքները, ինչ կը վերաբերէ մարզիկներու կարողականութեան թափ ստեղծող դեղերու:

Թոքոնի մօտ գտնուող Բնագիտական եւ Բիոմիդիական հիմնարկի հետազոտողներէն Թաքաչի Ապի կ'ըսէ, թէ 5 տարի առաջ գտած է, որ մուկեր, որոնք 150 նշագի հիւթէն կերած են, կրնան չ'ազդուած անդադար ըլլալ, մինչ հիւթէն զրկուած մուկեր 100 վայրկեան կրնան շնչառել:

Ընել ատիկա:

Հիմնարկին գիտնականները գտած են նաեւ, որ այդ հիւթը կ'օգնէ 8 սմ երկարութեամբ իշամեղուններուն, որ աւելի քան 2 մարաթոնի համապատասխանող հեռաւորութիւններով թուիչ կատարեն ուտելիք փնտռելու համար, եւ թէ անիկա նման ազդեցութիւն մը ունի մարդոց վրայ:

Հիւթը մկանային յոգնութիւնը կը նուազեցնէ եւ թափ կու տայ մարմնին կարողականութեան, կ'ըսեն գիտնականները: Հիմնարկին մէջ բանբերը մեծ գոհունակութիւն արտայայտած է, թէ հետազոտութիւններուն արդիւնքները ճանաչողում ստացած են Նաօք Թաքաշաչի յաջողութեան ընդմէջէն:

Ճափոնական «ՄԻՆԻ Միլ ֓րոք Եսպ» ընկերութիւնը կրցած է արտադրել հոս հիւթը եւ գայն արդէն կը ծախի իրրեւ Լեյնթի հայթայթող հեղուկ մը:

ՅԱԻ ԴԵՄՊԻՆԵՂ

Գերմանացի եւ ամերիկացի գիտնականներ պղպեղի մէջ գտնուող քալիսիոն մոլեքիլի ազդեցութիւնը փորձարկած են մուկերու վրայ, որոնք մօտ ջնջուած է զգացողութեան կապուած ԿԻԱր. 1 մոլեքիլը:

Քալիսիոն պղպեղի այրող, կծու զգացողութիւն կու տայ: Կիրցւողը եւ քալիֆորնիա համալսարաններու գիտնականները գտած են, թէ այլատեսակ մուկերը նուազ զգայունութիւն ցուցաբերած են ջերմութեան եւ պղպեղին կծուին հանդէպ: Անոնք կրցած են տոկայ, երբ իրենց պղպեղը միտոնուած են 500 սելիսու ջերմութեամբ ջուրի մէջ:

Մասնագէտները կ'ըսեն, թէ հետազոտութիւնները կրնան ճանաչել հարբել ներքին բորբոքութեան դէմ նոր դեղեր գտնելու համար, օրինակ, երբ կրակին կամ արեւուն պատճառով կ'իսկլանեն կը կատարուին:

ՃՆԴԿԱՅԱՆ ՊԳՊԵՂԸ ԱՒԵԼԻ ԳՈՒՒ Է, ԲԱՆ ՄԵՔՍԻՔԱԿԱՆԸ

Կը թուի, թէ աշխարհի ամեն կծու պղպեղը հնդկական է: Զնդիկ չորս գիտնականները գտած են, թէ երկրին հիւսիսարեւելեան շրջանին մէջ աճող պղպեղի տեսակ մը գուտ քալիսիոնի Արոփի միաւորներու (անոնք կծուութեան համեմատութիւնը կը չափեն) ամեն մեծ համեմատութիւնը կը լինի:

Ըստ գիտնականներուն, Թեգիլոր պղպեղները (որոնք այդպէս կոչուած են ցամառային պղպեղի անունով) աւելի կծու են, քան մերիկայական կարմիր Սալիսա Յապաներոն, որ ցարդ կը նկատուէր աշխարհի ամեն կծու պղպեղը:

Թեգիլոր կը գտնուի Դրահմափուրայ գետի ափին՝ Սաս շրջանի գիւտար Կուտիա խաթր քաղաքէն 180 քմ. հեռավորութեան: Ինքնին Սասը աւելի համրածանօք է իր թիւով, քան պղպեղներով:

Գիտնականներէն մէկը կ'ըսէ, թէ մինչ քալիֆոր պղպեղը 855 հազար գուտ քալիսիոնի Արոփի միաւորներ ունի, մեքսիկական պղպեղը 557 հազար միաւոր կը պարունակէ:

Գիտնականները կ'աշխատին պաշտպանութեան մարզին վերաբերող գիտաշխատանքներու մէջ:

Արոփի չափը կոչուած է գերմանացի գիտնական Կիլարը Արոփի անունով: Աճ տառաչին անը եղած է, որ չափած է պղպեղի մէջ ջերմութիւն տուող մասնիկը:

Զնդկականացի աշխարհի տարածքին պղպեղ արտադրող մեծագոյն երկիրն է Արոփի տարեկան շուրջ 35 թոն կ'արտադրէ:

Պատրաստեց՝ Ս. Ա. ՊՈՅԱՏԵԱՆ Աղբիւրներ՝ «Ինքնուրու» Երբու լծրիպիւն», «Թայմ», «Ռոյթըր»

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՀԱՐՃԱՊԱՏԿԵՐ

Ֆ.ՏԼ. ՆԵՎԵՍՏԻՆԻ ՊԵՆՏԱՆԻ (Հսփաս, Ասփիր/Սոֆի, Տիգ, Սոսոք, Կայաքար, Մրայլու 2001, ՍԵՐ ԷԻ)։ Ֆիլմը կը դառնայ Երևանի ուսուցչության Մատենադարանի և անոր մտերիմ ընկերոջ (Միստրալյան) յարարերուն մասին։

Ֆ.ՏԼ. ԷԼ. ՖԻԼՄ. (Ասփիր/Տիգ, Էլիթ, Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Փյանզ, Ֆրիտու, Թրիտու, Մարտիկ)։ Հնուտապարկ հնչողական ռեժիսոր Է.Ս. Բ. Գ. հաղորդակցարկ ղեկավարողը, ճոյն ձևի կատակերգով փոխադրուած են մեծ պատան։

Ֆ.ՕՐՈՒԹԷՆ. (Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Բոնորոտ)։ Հերի կ'անուանու մեծահարուստ գաճառակահի մը կիցը ևս փոխան կոնց կեանքի, փրկագին կը պահանջէ։

Ֆ.ՆՈՒՍՏԵՆ. (Հսփաս, Ասփիր/Սոֆի, Տիգ, Սոսոք, Էլիթ, Կայաքար, Մրայլու 2001, ՍԵՐ ԷԻ, Լաս Սայինաս, Արյանքի)։ Կիրանակ մը իր մարմնի վրայ կը փորձարկէ դեղ մը, որուն իբրև հետևանք կ'անկրկնուրանայ։ Գլխաւոր դերակատար՝ Քելը Գելըցը։

Ֆ.ՊԻՆԿ ԵՆՆ ՄԱԿԱՆՎԻՏ. (Ասփիր/Սոսոք, Էլիթ, Լաս Սայինաս)։ Կատակերգական ժայռակ մը։ Խամաճիկ խաղցող մը իր գրասենյակի մէջ տեղափոխութիւններ կատարած ժամանակ կը գտնուի դուռ մը, որ գիցը կ'անապատուրդ ղեկի մը Մարգարիտ ուղեղ։

Ֆ.ԱՅ ՕՏ ՏԵՊԻՆՏԵՆ. (Հսփաս, Ասփիր/Սոսոք, Մրայլու, Լաս Սայինաս)։ Գաղտնի գործակալ մը, որ հասարակաց գիծը ունի գեղեցիկ աղջկան մը հետ, կը փորձէ ծանկնտ անոր կատարած ոճիւրները։

Ֆ.ԿՈՐԵՆՆ. (Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Թրիտու, Բոնորոտ, Ֆրիտու)։ Գեղեցիկ օրիորդ մը Հոնկ Բոնկ կ'ուղկուր արկածախաղացութեան մը համար։ Մեր փրանարի միջնադարի մը մեքէ 216։

Ֆ.ՈՒՍ ԹՐԻՓ. (Փյանձր/Ապրամ, Քայաք, Թրիտու, Բոնորոտ, Ֆրիտու)։ Երիտասարդ մը սիրային յարաբերութիւնը փրկելու համար կ'ուղկուր արկածախաղացութեան մը իր դարձեցնելու ընկերակցութեանը։

Ֆ.ՉԻՔԻՆ ԻՍԿ. (Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Քայաք, Փյանզ, Բոնորոտ, Ֆրիտու, Թրիտու)։ Երիտասարդ մը, որ ոճրագործներու խմբակ մը կ'ուղկուր իր երթոր մտնուած վրէժը, կը սիրահարի այդ խմբակի գեղեցիկ անուանու աղջկան։ Մտնուածից հիմնուած ԸԼԵՅՄԻԻԻ - ԻՌՈՒՍ ԸՆՏ ԹԻՄԻՍԻՍ - ուղեգրութեան վրայ։

Ֆ.ՆԱՆԻՍԻՍ. (Փյանձր/Ապրամ, Բոնորոտ)։ Ինը անձանց մը կը փորձէ իրենց վրէժը լուծել դառն անցեալէ։ Գլխաւոր դերակատարները՝ Թոն Բորոյ եւ Օհիլից Մուր։

Ֆ.ՏՈՒՐՆԵՐԻՍ. (Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Քայաք, Փյանզ, Բոնորոտ)։ Իրական կեանքը անձու պատմութիւնը մը։ Չկորսնցող խումբ մը կը փորձէ պարտախի բնութեան դէմ։ Գլխաւոր դերակատար՝ Օրոն Բոնոն։

Ֆ.ԿԱՆ ԻՆ ՈՒՍ ԵՎ ԵՎ. (Հսփաս, Ասփիր/Տիգ, Սոսոք, Կայաքար, Մրայլու 2001, ՍԵՐ ԷԻ, Լաս Սայինաս, Արյանքի)։ Ինքնաշարժներու անկիւն գող մը (Նիքոլայ Բել) իր երթոր կեանքը փրկելու համար, պարտաւոր է ՏԻ ինքնաշարժ գողանալ... Մէկ գիշերուան ընթացքին։

Ֆ.ՆՈՒՍ ԹՐԻՓ. (Փյանձր/Ջուր, Փյանզ, Թրիտու, Բոնորոտ, Ֆրիտու)։ Առաջինի շարունակութիւնը, որ Էտի Մերֆի դարձնալ անոր ընտանիքին դերը անձանց։

Ֆ.ՏՈՒՐՆԵՐԻՍ. (Հսփաս, Ասփիր/Տիգ, Սոսոք, ՍԵՐ ԷԻ, Էլիթ, Մրայլու 2001, Կայաքար, Լաս Սայինաս)։ Հնուտապարկ մը հայրը (ՄԷԼ Կիւրսե) անգլիացիներուն կողմէ իր գաւազին պահպանութեանը ետք, պատերազմ կը յայտարարէ անոնց դէմ և յերազմութիւնը կը ղեկավարէ։

Ֆ.ՏՈՒՐՆԵՐԻՍ. (Փյանձր/Ապրամ, Ջուր, Բոնորոտ)։ Նախկին գորակար մը թշնամի բանակին ստո գիւր իրաւէ ետք կը դառնայ «կէ-տիկըրը» եւ այդ ճանքով կը փորձէ իր վրէժը լուծել։

ԹԷ. Է.Լ.

7:30.- Արաբերէն լուրեր
8:00.- Եւրոնիւոյ
8:30.- Արաբ յայտագիր
9:00.- Սապաօ
11:15.- Աստղեր
11:30.- Արաբերէն լուրեր
12:00.- Հանին
13:00.- Վաերագրական
13:30.- Տեղ յայտագիր
14:30.- Լիբանանէն լուրեր
15:00.- Ղաննիի Ղաննի
16:00.- Մշակութային
17:00.- Տեղական յայտ.
18:30.- Խաղեր
19:00.- Արաբ ֆիլմաշար
19:30.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Տեղ ֆիլմ
21:30.- Մասիքով Պըլ Սէր
23:30.- Արաբերէն լուրեր
00:00.- Սամրա

Է.Լ. ՊԻ. ՍԲ.

7:00.- Սի. Էն. Էն.ի լուրեր
7:30.- Էյժիըն Ֆուր Շո
7:35.- Փինաքըլ 2000
8:00.- Սի. Էն. Էն.ի լուրեր
8:30.- Մա Բլաք Իլլա Հայֆա
9:00.- Չէփլին
10:00.- Սուֆրա Տէյէ
10:30.- Նահարքով Սայիտ
13:25.- Էյժիըն Ֆուր Շո
13:30.- Սի. Էն. Էն.ի լուրեր
14:00.- Մէքսիքական ֆիլմաշար
15:00.- Լուրեր
15:15.- Էյժիըն Ֆուր Շո
16:00.- «Ասիա - 2000» մրց.
20:00.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Ալ Ասասր
21:35.- Չէփլինը կ'իկի մրց

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

07:00.- Հայրուր
07:20.- Հնուտասաներիայ «Մեղքերի թողութիւն»
08:15.- Փաստագրական շարք «Վերջին օրը. Կոյնի եւ Եւնիգետերը»
08:30.- «ՅԶ»
09:00.- «Տաղ միլիոնի մրայ»
10:40.- Բարի ախորժակ
11:00.- Հայրուր
11:20.- Հիթ շքերթ
11:45.- Մանրամասներ
15:00.- Հայրուր
15:20.- Անուի բացուիթ
16:00.- Գրք հրաշք
16:40.- «Մահ թնի մրայ»
18:35.- Տուն տունիկ
19:00.- Հայրուր
19:40.- Լուր
19:50.- Անկարտիստան պրուբն
19:55.- Հնուտասաներիայ
20:05.- Հնուտասաներիայ «Մեղքերի թողութիւն»
21:00.- Բուպիթոն -
21:40.- Հայրուր
22:00.- Հայրուր - ուսուցիչ
22:05.- Հայրուր - անգլերէն
22:10.- Այն գիշերային ձայնաթանգ
23:00.- «Մեր Գիշերային»

Է.Մ. ԹԻ. ՎԻ.

7:15.- Շուֆ Ուա Իշթրիի
7:30.- Թելէ Մարէն
9:30.- Մինի Սթիւտիո
10:00.- Մորիթ Թի. Վի Շոփինկ
10:30.- Սի. Էն. Էն.ի լուրեր
11:00.- Մորիթ Թի. Վի Շոփինկ
11:30.- Թելէ Պէլէթ
12:15.- Մորիթ Թի. Վի Շոփինկ
12:45.- Էւ. Էլ. Շի.
13:30.- Մորիթ Թի. Վի Շոփինկ
13:45.- Շուֆ Ուա Իշթրիի
14:00.- Թելէ Իլ լուրեր
14:45.- Սի. Էն. Էն.ի լուրեր
15:15.- Աղանի Աղանի
16:30.- Կ. Գ.
17:00.- Մինի Սթիւտիո
17:45.- Թայտ պայէն Էյնըլի

ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ

7:00.- Ալամ Ալ Սապաօ
13:00.- Ֆելչ Ինֆո
13:15.- Նորք Լէնարիկ
14:00.- Արաբ. ֆիլմ
15:00.- Արաբերէն լուրեր
15:30.- Արաբ. ֆիլմ
16:30.- Թելէթիպիկ
17:00.- Ըզզար Ըզզար
17:15.- Հայերէն լուրեր
17:30.- Ֆրանսերէն լուրեր
17:45.- Անգլերէն լուրեր
18:00.- Արաբ. ֆիլմ
19:00.- Խաղեր
19:58.- Շաուսիէտ Մըն Ալամինա
20:00.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Բուսուս
Մուսախարա
20:35.- Արաբ. յայտագիր
21:30.- Խալիք Պըլ Պէլ
23:30.- Ամերիկեան երկար ժայ. «Քամիկ աֆ Էյն»

Է.Ն. ՊԻ. ԷՆ.

18:45.- Ֆիլմաշար
20:00.- Արաբերէն լուրեր
20:30.- Ֆրէնսո
21:15.- Ի. Ա.
22:15.- Սատրնի Սուպը
22:45.- Էլ. մ. Վի. Սիլուր
23:00.- Ֆուրայր

Է.Ն. ՊԻ. ԷՆ.

15:00.- Լուրեր
15:30.- Մարզական
17:00.- Ֆելչ
17:30.- Սինեմա
17:45.- Սիլուր
18:00.- Արաբ յայտագիր

ՔՐԱՆՆԻ ԿՐԱՆԻ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ (21 Մարտին 20 Ապրիլ)
Ներարժանապատուութեան հարցը մէկ կողմ դրէք, ապա քննարկեցէք հարցը առարկայական ձեւով եւ արդար մօտեցումով։ Անձնակազմի դուրս ելէք։

ՅՈՒԼ (21 Ապրիլին 21 Մայիս)
Վեներ հաւանական են բարեկամներու միջեւ. պանցեք ձեր հանգարտութիւնը եւ պարտախի, հարցերը սերտեցէք առարկայական մօտեցումով։

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Մայիսին 21 Յունիս)
Օրը ազատ ժամեր պիտի բնծայէ ձեզի. օգտագործեցէք այս ազատ պահերը գիւղ կամ ծովագերեայ շրջաններ այցելութիւն տալով։ Արասի պիտի մնաք։

ԽԵՅԳԵՏԻՆ (22 Յունիսին 23 Յուլիս)
Պարականութիւն մը աւարտած էք, որ այլքան ալ հանելի չէր թուած ձեզի։ Չղջումով կամ ափսոսանքով դուք ձեզ մի կորսնցնէք, այլ նոր անդուրթիւն մը որդեգրեցէք եւ նոր գործի սկսեցէք։

ԱՌԻԻՎ (24 Յուլիսին 23 Օգոստոս)
Այսօր հախճապութիւններու կամ ծրագրելու ատենը չէ։ Ինքնաշարժով դուրս մի՛ ելլէք։ Հաւանական է. վեճ մը ձեր սիրելիին հետ, ապա շուտով պիտի հաշտուիք։

ԿՈՅՍ (24 Օգոստոսին 23 Սեպտեմբեր)
«Իմաստուն կոյտերը» դրամական պակասի հոգ պիտի ունենան. իսկ «յիւսր» կոյտերը բնա պիտի չմտնուին ալը հարցով։ Ինչ ալ ըլլան պայմանները, վարուան կարիքներուն մասին մտածեցէք այսօրուր։

ԿՇԻՌԻ (24 Սեպտեմբերին 23 Հոկտեմբեր)
Բարեկամներու կամ բնական կարկի տակ, հաւել գոյգերու միջեւ բուռն վեճ մը կրնայ պատահիլ, յարուածութիւնը կրնայ խիստ ըլլալ։ Ոմանք պիտի յամառին իրենց ժխտական կեցուածքին վրայ, ոմանք ալ պիտի հաշտուին սիրայի։

ԿԱՐԻՃ (24 Հոկտեմբերին 23 Նոյեմբեր)
Հոգ տարէք ձեր առողջութեան. անգուշակութիւն մը կրնայ ցաւի մը պատճառ դառնալ։ Մէկ կրամ գգուշակութիւն մէկ թոն անպատեհութեան առաջը կ'անուէ. կ'ըսէ ժողովուրդը։

ԱՂԵՆԱՒԻՆ (24 Նոյեմբերին 21 Դեկտեմբեր)
Ներ հեղինակութիւն պարտադրէք եւ յամառիք ձեր կեցուածքին վրայ. պիտի ձայնողիք։ Իսկ եթէ հարցերուն մօտեցաք իմաստութեամբ եւ արտի նամբով, ամէնքը պիտի ազդուին եւ հետեւին ձեզի։

ԱՅՄԵՂՋԻՒՐ (22 Դեկտեմբերին 20 Յունուար)
Հաւանաբար չէք կարողացած լեզու մը գտնել ձեր գաւազններուն կամ ձեր բնական լեզուն անգամներուն հետ։ Այսօր կրնաք խնդիր մը ունենալ անոնցմէ մէկուն հետ։

ԾՈՎԱՆԱՅԵ (21 Յունուարին 19 Փետրուար)
Սիրով լեցուն օր մը պիտի ըլլայ ձեզի համար, ամուսնացած ըլլաք թէ ամուսնի։ Օգտուեցէք ստեղծութեան հաստատար առիթներուն եւ երբ գուրաբայտին։

ՋՈՒԿ (20 Փետրուարին 20 Մարտ)
Ձեր աշխատանքին մէջ պիտի ստեղծէք բարեկամական գուրաք մը ինչորտ կամ պիտի կազմակերպէք մանկի երկուր մը ձեր սիրած բարեկամներու բնկերակցութեանը։

Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՆՈՒԱՆ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆ

Տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 29 Հոկտեմբեր 2000, Գիւտ Խաչի Կիրակին։ Այն հաւատացեալները, որոնք կը փափաքին մատուցուի ոչխար նուիրել կամ մասնակցիլ նիւթական նուէրով, բարեհաճին կայ պահել թաղականութեան քարտուղարութեան հետ, ամէն օր՝ ժամը 8:00էն 1:00 կամ հեռաձայնել 01-981102-3 թիւերուն։

Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, թէ այս տարի Կիրակի, 29 Հոկտեմբեր 2000ին, Գիւտ Խաչի տօնին առիթով մեծ հանդիսութեամբ պիտի տօնուի Ս. Նշան Մայր Եկեղեցւոյ անուանակոչութիւնը։ Այս առիթով պիտի կատարուի հսկում Շաբաթ երեկոյեան, իսկ Կիրակի օր պիտի մատուցուի հանդիսաւոր Ս. պատարագ եւ պիտի կատարուի աւանդական մատուցի օրհնութիւն։

Պիտի պատարագ եւ քարոզէ՝ **ԳԵՐՇ. Տ. ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱՉԵՐԵԱՆ** (Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց թեմի)

Կոչ կ'ուղղենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, որ իրենց ներկայութեամբ ու գործօն մասնակցութեամբ վերանորոգուին եւ հաղորդուին օրուայ Ս. խորհուրդով։ Շաբաթ երեկոյեան հսկում ժամը 7:00ին Կիրակի սկիւբ ժամերգութեան ժամը 8:00ին Ս. Պատարագ ժամը 9:30ին Քարոզ ժամը 10:30ին Մատուցութիւն ժամը 11:30ին

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ս. ՆՇԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԿԸ ՆՈՒՐԵՆ

Ազատուհի Վարդանան - Արծրունիի մահուան առիթով, Ս. Նշան Մայր Եկեղեցւոյ եղած են հետեւեալ Աուիրատուութիւնները։

Տիկին Սոնա Արծրունի 50,000 լ.ն., տիկին Տոլլի Թրաք 10,000 լ.ն., տիկին Լէյլա Ռայէյ 20,000 լ.ն., Վարդանան Գորբարեան 50,000 լ.ն., Բաֆի Գորբարեան 50,000 լ.ն., տիկին Սուտա Ապու Այուպ 50,000 լ.ն., Վարդանան ընտանիք 50,000 լ.ն., Ջոհրայ Տատուրեան 100,000 լ.ն., Յովհաննէս Արծրունի 1000 ս.ն., Միշէլ Թաւրիլ 20\$, տէր եւ տիկին Գրիգոր Վարդանան 20,000 լ.ն., Ասատուր Սրապեան 50,000 լ.ն., Հայկ Գալֆայեան 20,000 լ.ն., Տիգրան եւ Հրաչ Օհանեան 30,000 լ.ն., Ֆուտ Միխայիլ 20,000 լ.ն., Ստեփան Գուրուսեան 20\$, Մորմաւտ Սալէմ 25,000 լ.ն., Հայկապ Ապու Ֆատիլ 50,000 լ.ն., Ս. Նշան Եկեղեցւոյ Դպրաց Դաս 50,000 լ.ն., ազգային մը 20\$։

ՍԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՉՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

120 քառ. մետր եւ 60 քառ. մետր թերաւ։ Գին 36,000 տոլար։ Դեռ. 03-650046։

ՍԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՉՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

120 քառ. մետր եւ 60 քառ. մետր թերաւ։ Գին 36,000 տոլար։ Դեռ. 03-650046։

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՄԵՋ ԾԱՆՈՒՅՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անցը, որոնք կը փափաքին «Ազգային» մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը յանձնարարուի՝ ծանուցումներու բաժանմունքը հասցնել հրատարակման բաժանմունքը անձնակազմի օր մը առաջ, Մինչեւ ԵՐԵՎԱՆԻ ԹԻՒՆԻ ԹԱՎՐԸ 5։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՆԱԳՐՈՒՄԸ Ե ՈՉ ԹԵ 1922...

Շարունակուած 5րդ էջէն

Նպաստաւոր պայմաններ պետական գործակալութեան ուղարկութեան կիզակէտում պահելու համար։ Բայց արի ու տես, որ հակառակն է։ Արդէն համարեա մէկուկէս տարի է, ինչ գործակալութիւնը չունի անօրէն, թերի է Արմէնի ֆիլիանսաւորումը։ Շարունակութեան կազմակերպչական կրճատումը է գործակալութեան արտադրանքի ծաւալն ու տարածումը, էլ չենք խօսում գործակալութեան հեղինակութեան ու կշիռ մասին։ Ճիշդ է նաեւ այն, որ կործանման եզրին կանգնած գործակալութիւնը չի էլ մտածում իր վիճակն ինքնուրոյն բարելաւելու մասին։

Յիշենք, որ Խորհրդային Միութեան տրոհումից յետոյ, 1990-1993 թուականներին ուսաստանեան ԹԱՍՍ գործակալութիւնը եւս յայտնուել էր մօտաւորապէս այն վիճակում, ինչ հիմա Արմէնի ֆիլիալը։ Ռուսաստանի կառավարութիւնն ու նախագահը պարզապէս անտեսում էին գործակալութեան գոյութիւնը։ Սակայն ԹԱՍՍը, հսկայական ջանքեր գործադրելով, նոր սեղան պահեստները կենտրոնացնելով, արմատապէս փոխեց իր պէճը, ցոյց տուց աշխատանքի նոր որակ, ինչը յանգեցրեց Ռուսաստանի նախագահի յայտնի հրամանագրին՝ ընդունուած 1993 թուականի Դեկտեմբերին։

Գործակալութեան հեղինակութեան, կերպարի կարեւորագոյն լազարամասը նրա ծննդականն է։ Ուստի եւ Դեկտեմբերի 18ը նշենք իր բոլ Արմէնի ֆիլիալի ծննդեան օր՝ սերտելով Առաջին Հանրապետութեան դասերը...

ARA TRAVEL IATA ԱՐԱՍ

ARMENIAN AIRLINES SALES AGENT,

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄ ԿԸ ՅԱՅՏԵ ԻՐ ՅԱՐԳՈՅ ՅԱՃԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ, ՈՐ Կ'ԱՊԱՀՈՎԷ

ՊԵՅՐՈՒԹ - ԵՐԵՎԱՆ - ՊԵՅՐՈՒԹ ԵՒ ՇԱԼԵՊ - ԵՐԵՎԱՆ - ՇԱԼԵՊ

ARMENIAN AIRLINES ընկերութեան

• տրանսպորտի տնօրէն • պարտաւորութիւններ

ԱՐԱ ԹՐԱՎԵԼ,

Պուրճ Համուտ, Եւրոպայի 216/բ, Դեռ. 268594 - 261298 : FAX: 261296

ԱՍՏՂԻ ԿՐԱՆԱՊԱՏԱՅԻՆ ԱՊՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՐՈՑՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏՂԻ

ՄՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՐ ԱՅՍՕՐ ՎԱՂԸ ԿՐՆԱՅ ՌՈՇ ԸԼԼԱԼ

BANKERS ASSURANCE SAL NASCO KARAOGLAN GROUP MedNet

ԱՍՏՂԻ - ԱՍՏՂԻ ԶԵՆԸ, Բ. ՅԱՐԿ ԴԵՐ. 01/262231 - 01/2425567

Semerjian OPTICAL

ԿԸ ԾԱՆՈՒՅԱԼԷ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՍՈՒՄՍԻ ԱՌԻԹՈՎ ԵՒ ՆԱԵՒ ԱՌՕՐԵԱՅ ՅԱՃԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԲԱՅԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐ, ԲԾԵՎԱԿԱՆ ԱԿՆՈՑՆԵՐՈՒՄՍԻ ԱՍՏՂԻ 45,000 Լ.Ո. (ՇՐՁԱՆԱԿ ԵՒ ԱՊԱԿԻ ՆԵՐԱՆԵԱԼ)

Պուրճ Համուտ «Արմենիա» պողոտայ Դեռ.

ՏԵՆՔԱՇ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՑՆԷ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԸ ՈՒ ՅՈՅՆ ԿԻՊՐԱՑԻՆԵՐԸ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 23 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Թուրք կիպրացի ղեկավար Ռաուֆ Տենքթաշը Երկուշաբթի օր Յունաստանը եւ յոյն կիպրացիները ամբաստանած է, բւերով, որ անոնք յարածություն վտանգալոր բարձրացումի մը դուռ կրնան բանալ՝ կղզիին մօտ յունական եւ թրքական ռազմական օդանւերու միջքե կեղծ բախումներէ ետք:

Կիպրոսի մօտ ծայր տուած ղեկավարը Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջե յարաբերութեան մէջ բնորոշող յարաբերութեան մը ցուցանիչ է: Լարուածութեան պատճառը ռազմափորձերու գծով բանավէճեր են:

Յունաստան շարաքաղաքի Տգէական ծովուն մէջ ՕԹՍՆեան ռազմափորձերէ քաշուած էր՝ Թուրքիան ամբաստանելով իր ռազմական օդանւերուն թռիչքը խափանելու յանցանքով:

Կիպրոսի պաշտպանութեան նախարարութիւնը յայտնեց, որ թրքական օդանւերը անցեալ շաբաթ յունական ռազմական օդանւերու թռիչքը արգելաւած են, մինչ անոնք կիպրոս կ'ուղղուէին յոյն կիպրական ուժերու հետ ռազմափորձերու մասնակցելու համար:

Կիրակի օր, յոյն կիպրական հակօդային ռաւար մը թրքական «ԷՖ-16» տիպի երկու օդանւերու թռիչքին հետեւած է, «ինչ որ կրնայ պատերազմական արարք նկատուիլ, եթէ մարդ ուշադիր չըլլայ», ըսած է Տենքթաշ, Կիպրոսի հարցերու ՄԱԿի յատուկ պատուիրակ Ալվարո տէ Սոթոյի հետ տեսակցութենէ մը առաջ:

«Սահկա ուղղակի աղէտ հրահրել կը նշանակէ», աւելցուցած է ան:

Նախապէս տէ Սոթո տեսակցութիւն մը ունեցած է Կիպրոսի նախագահ Կաֆքոս Քլէրիտէի հետ: Ան պիտի հովանաւորէ ՄԱԿի կազմակերպութեամբ Նոյեմբեր 1էն 10 ժրնեմի մէջ կայանալիք բանակցութեանց 5րդ ռաւունքը:

Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը հաղորդագրութեան մը մէջ յայտնած է, թէ այն պահուն էրք ՄԱԿի Ընդհանուր Քարտուղարութիւնը կը շարունակէ երկու կողմերուն հետ բարի կամեցողութեան իր առաքելութիւնը, «նման խուսանումներ, որոնց կարգին՝ յունական ռազմական օդանւերու Փաֆոսի պիտուրական խարխախի մէջ էջք կատարումը, բնականաբար պիտի չնպաստէ Կիպրոսի մէջ խաղաղութեան եւ կայունութեան հաստատման»:

Տենքթաշ ռատապարտած է յունական օդանւերուն կողմէ Փաֆոսի խարխախի օդագործումը եւ յայտնած, թէ անիկա «ժխտական ճիւղաորումներ» պիտի ունենայ անուղղակի բանակցութիւններուն վրայ:

«Նման պիտարշաւի մը եւ ուժի ցուցադրութեան մի՛ սկսիք», զգուշացուցած է Տենքթաշ յոյն կիպրացիները, աւելցնելով. «Դուք չէք կրնար յաղթել, մենք չենք կրնար յաղթել. կիպրոս պիտի կորսնցնէ»:

ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՈՒԱ...

Շարունակուած Ա. Էջեմ
ներածուող ուժանիւթի սակերու նուազեցման եւ Հայաստանի պարտքերուն վերադասաւորման առնչուող հարցեր: Քննարկուեցան նաեւ 17-19 Դեկտեմբեր 2000ին Մոսկուայի մէջ Հայ-ռուսական միջկառավարական տնտեսական յանձնախումբի նիստին քննարկուելիք հարցերը:

Հանդիպումէն ետք տեղի ունեցած հարցազրոյցի ընթացքին Ատամով յայտնեց, որ յանձնախումբի նիստին նշուած են գործակցութեան հետագայ այն փուլերը, որոնց մէջ նախատեսուած է Հայաստանի մասնակցութիւնը:

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ ռուսական «ԻՏԵՌԱ» ընկերութեան դուրս մնալը Հայաստանի երկկտրական բաշխիչ ցանցերու սեփականաշնորհման գործընթացին, պիտի ազդէ՞ այդ մարզին մէջ Հայ-ռուսական յարաբերութիւններուն վրայ, Ատամով ըսաւ, որ ատիկա միացեալ ձեռնարկութիւններ ստեղծելու միակ տարբերակը չէր. կան նաեւ այլ տարբերակներ, զորս կ'ուսուումասիրուին «ԻՏԵՌԱ»ի կողմէ:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լոնտոնի սակարանին մէջ, գրամանիշներու փոխանակման սակը հետեւեալն էր երկ կէսօրին.

Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.	
Եւրո	0.8359
Ֆրանսական ֆրանք	7.8473
Քանադական տոլար	1.5078
Դերմանական մարք	2.3398
Հոլանտական ֆլորէն	2.6363
Չեխոսլովակական ֆրանք	1.7958
Պելիքական ֆրանք	48.259
Իտալական լիր	2316.39
Ճափոնական ելեն	108.41
Շուեդական քրոն	10.122
Նորվեգիական քրոն	9.5105
Դանիական քրոն	8.906
Մէկ սքեյլին	1.4519

ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ...

Շարունակուած Ա. Էջեմ

Շարունի հետ ընկերակցութիւն մը կանխահաս ընտրութիւններէ պիտի փրկէ Պարաքը, ինչպէս նաեւ՝ պիտի ուշացնէ Լիբուտի ղեկավարութեան համար ուժի ցուցադրութիւնը Շարունի եւ Պենիամին Նեթանիա-հուի միջե:

ԿԱԶԱՅԻ ՕՂԱԿԱՅԱՆԸ ԿԸ ՓԱԿՈՒԻ

Վարչապետ Պարաքի մէկ բանբերը հաղորդեց, որ Իսրայիլի փակած է Կապիի օդակայանը, որովհետեւ պաղեստինցի ուստիկաններ մուտք գործած են օդակայան, ուրկէ պայուսակները խուսաբող իսրայիլացի պաշտօնեաները հետացած են՝ վախնալով, որ պաղեստինցիները պիտի կրակեն իրենց վրայ:

ՌՈՒՍԻԱ ԿՈՐՍ ԳԷ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Իկոր Իվանով յայտարարեց, որ Ռուսիա կողմ չէ, եւ թէ Մոսկուա հաւասար աչքով կը դիտէ արաբները եւ իսրայիլացիները:

Իսրայիլի նախկին վարչապետ Շիմոն Փերէսի հետ տեսակցելէ ետք, Իվանով շեշտեց, որ վայրագութիւնը պէտք է դադարէ, եւ թէ պէտք է լիբանանեան, պաղեստինեան եւ սուրիական առանցքներու վրայ աշխատանք տարուի:

ՍՊՐՏԱԿ ՏՈՒՆԸ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷ

Միացեալ Նահանգներու Սպիտակ Տունը երէկ արաբական վեհաժողովի յայտարարութիւնը կոչեց «կարծր եւ չնպաստող» յայտարարութիւն մը:

Սպիտակ Տան բանբերը կոչ ուղղեց պաղեստինցիներուն եւ արաբներուն՝ վայրագութիւնը կասեցնելու:

ԱՐԱՐԱՆԵՐԸ ԴՈՒՈՐ ԲԱՅ ԿԸ ՊԱՇՏԷ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԻՍԱՑ

Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եասէր Արաֆաթ երէկ յայտնեց, որ արաբ ղեկավարները խաղաղութեան դուռը բաց կը պահեն, սակայն Իսրայիլ պէտք է որոշէ, թէ ի՞նչ կ'ուզէ պատերազմ, թէ խաղաղութիւն:

Արաֆաթ դիտել տուաւ, որ այս հանգրուանին ամէն ինչ կախեալ է Իսրայիլի ղեկավարութեան որոշումներէ կեցուածքին եւ Միացեալ Նահանգներու եւ միջազգային ընտանիքին քայլերուն արագութեան:

Ան աւելցուց, որ արաբ ղեկավարները շուտով վերստին հանդիպում պիտի ունենան, եթէ կացութիւնը չբարելանուի: Արաֆաթ ըսաւ նաեւ, որ արաբները կ'աշխատին արդար ու մնայուն խաղաղու-

թիւն հաստատելու համար շրջանին մէջ:

Արաֆաթ յայտնեց նաեւ, որ պաղեստինցի ժողովուրդին խաղաղ պայքարին վերջ տալու մէկ ձեւ կայ միայն. - գործադրութեան ղեկ ցարդ ստորագրուած խաղաղութեան համաձայնագիրները եւ պաղեստինեան պետութեան հոշակումով աւարտել գործընթացը:

Խօսելով գործընթացը առկախելու Պարաքի որոշումին մասին՝ Արաֆաթ ըսաւ, որ անակնկալ մը չէր անիկա: Ան աւելցուց, որ պաղեստինցի ժողովուրդը պիտի շարունակէ քայլէ դէպի Երուսաղէմ տանող ճամբային: Իսկ Պարաք պատ է ընդունելու կամ մերժելու այս իրականութիւնը:

Միւս կողմէ, Իսրայիլի մէջ ամերիկացի ղեկավար Մարթին Ինտիք զգուշացուց պաղեստինցիները միակողմանի որոշումով պետութիւն մը հոշակելէ, դիտել տալով, որ այդպիսի յայտարարութիւն մը ամբողջ շրջանին կայունութիւնը կրնայ վտանգել:

ՍՈՒՐԻԱ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷ ԳՈՐԾՈՒՄԻՆ ԼՈՒԿԱՆՈՒՄԸ

Սուրիա երէկ իր սոճով քննադատեց խաղաղութեան գործընթացը առկախելու Պարաքի որոշումը: Բարձրաստիճան պաշտօնատար մը ըսաւ, որ խաղաղութեան գործընթացը արդէն իսկ ստանձ է, որովհետեւ Պարաք խաղաղութեան մարդը չէ, ան չ'ուզէր խաղաղութիւնը եւ առկախումը պարպապէս անիմաստ սպասելիք մըն է:

ՍԵՒՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻԱ ԵՒ ՓԱՔԻՍԱՆ ԿՈՐՁՈՒՄԵՆ ԿԵՆԱՃՈՂՈՎԻՆ ԱՐԴԻՒՆԸ

Սեբուտական Արաբիա երէկ ուղղունց Գահիրէի վեհաժողովին արդիւնքը, դիտել տալով, որ արաբ ղեկավարները ընտրած են խաղաղութեան ուղին: Պաշտօնական լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Յաւս թագաւոր կառավարութեան նիստին ըսած է, որ Սեբուտական Արաբիա կ'ողջունէ վեհաժողովին արդիւնքը:

Փաքիստան եւս ողջունեց եւ զօրավիգ կանգնեցաւ Գահիրէի վեհաժողովին որոշումներուն, որոնցմէ մէկը ՄԱԿին կը պահանջէ պաշտպանութեան ուժի մը կապուութիւնը: Արաբիոց գործոց նախարարութեան կողմէ հրապարակուած յայտարարութիւնը կը շեշտէր, որ Փաքիստան զօրավիգ կը կանգնի վեհաժողովին աւարտին հրապարակուած որոշումներուն եւ յատկապէս՝ Իսրայիլը ռատապարտող բաժինին:

ԻՐԱԶ ԵՒ ԻՐԱՆ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷՆ ՎԵՆԱՃՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Իրաք եւ Իրան քննադատեցին Գահիրէի վեհաժողովին մասնակցած արաբ ղեկավարներու ու անոնց կողմէ որոշուած որոշումները: Իրաքի կառավարութեան կողմէ հրապարակուած յայտարարութիւն մը ձախողած նկատեց վեհաժողովը

եւ կոչ ուղղեց արաբ ժողովուրդներուն ընթացող ղեկավարներուն դէմ: Յայտարարութիւնը աւելցուց, որ որոշուած արաբ ղեկավարները, դիտել տալով, որ անոնք ձգձգած են կարեւոր որոշումները եւ չեն կրցած գոհացում տալ պաղեստինեան բոլոր պահանջներուն:

Իրան, իր կարգին, քննադատեց արաբ ղեկավարները, դիտել տալով, որ անոնք ձգձգած են կարեւոր որոշումները եւ չեն կրցած գոհացում տալ պաղեստինեան բոլոր պահանջներուն:

Նախագահ Մոհամէտ Սաթեմի ըսաւ, որ արաբ ղեկավարները ձգձգումի դիմեցին եւ չգործակցեցան Իսլամական Խորհրդաժողովի Կազմակերպութեան հետ՝ զօրավիգ կանգնելու համար Պաղեստինի:

Արաբիոց գործոց նախարարութեան բանբեր Համիտ Ռեպալ Անէֆի ըսաւ, որ վեհաժողովին որոշումները գոհացում չեն տար պաղեստինցի ժողովուրդին արդարակրկնութիւններուն:

Վեհաժողովին արդիւնքին դժգոհ են նաեւ պաղեստինցիները: Կապիի մէջ տեղի ունեցած յուղարկարութեան մասնակցած պաղեստինցիներ արաբ ղեկավարները: Սակայն իրենց մէկը հեգնական արտայայտութեամբ մը ըսաւ, որ պաղեստինցիները կոչ կ'ուղղեն արաբներուն՝ յաւելելու դաւադներ ուղարկելու համար իրենց:

ՍԵՒՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻԱ ԵՒ ՓԱՔԻՍԱՆ ԿՈՐՁՈՒՄԵՆ ԿԵՆԱՃՈՂՈՎԻՆ ԱՐԴԻՒՆԸ

Սեբուտական Արաբիա երէկ ուղղունց Գահիրէի վեհաժողովին արդիւնքը, դիտել տալով, որ արաբ ղեկավարները ընտրած են խաղաղութեան ուղին: Պաշտօնական լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Յաւս թագաւոր կառավարութեան նիստին ըսած է, որ Սեբուտական Արաբիա կ'ողջունէ վեհաժողովին արդիւնքը:

Փաքիստան եւս ողջունեց եւ զօրավիգ կանգնեցաւ Գահիրէի վեհաժողովին որոշումներուն, որոնցմէ մէկը ՄԱԿին կը պահանջէ պաշտպանութեան ուժի մը կապուութիւնը: Արաբիոց գործոց նախարարութեան կողմէ հրապարակուած յայտարարութիւնը կը շեշտէր, որ Փաքիստան զօրավիգ կը կանգնի վեհաժողովին աւարտին հրապարակուած որոշումներուն եւ յատկապէս՝ Իսրայիլը ռատապարտող բաժինին:

● ԵՄՆԸՍԹԻ ԻՆՏԵՐՆԵՇՆԱԼ ԻՍՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷՆ ՎԵՆԱՃՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 4697 Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ՇՈՒԿՆԱԿԱՆ	ՈՒՐԱՆԱՅԱՑ
1. Ահարոն Տատուրեանի երկերէն (երկու բառ):	1. Ճաշարանի մատուցող - Յամադասական շաղկապ:
2. Թագ - Վարձուց:	2. Երոպական մայրաքաղաք - Պրկուժ. գալարու:
3. Խորք - Արատարոտ:	3. Գերմանական ծագումով ցեղայնութիւն - Տափակ դոմաժ:
4. Իգական անուց - Կրկնուած բաղաձայններ - Բրտոն (հակ.):	4. Ժամանու - Սառայէն ծնած Արաքահամի որդի:
5. Թանկարժեք մետաղ - Ժտակաւ մասնակց:	5. Յուր - Պարտիզայան գործիք:
6. Կողմնակի մատանը - շէլ - Իրերայջորդ տաներ:	6. Բաւականին ցած - Թուշ:
7. Դրկից գիրեր - Այո - Ձողակոսի ճշմոյսները:	7. Սահկան ծով - Դրսեցի:
8. Անդարձագիր - Յատկութիւն:	8. Ջրային փոխադրամիջոց - Վեստգոթերու բազար:
9. Աղտ, կեղտ - Շիճուկ:	9. Խոնարի - Սողոմակոյ (հակ.):
10. Ետին դարձած օտար աղջիկ - Բառարանային տեսարանը բառը (հակ.):	10. Ափրիկեան մայրաքաղաք - Սորթ շինուած պարկ - Այրուբոնէ:
11. Կրկնուած բաղաձայններ - Թու իոյզով պըտուղ - Մեծ մայր:	11. Հայկական խազ մը - Որոգայթ:

ԹԻՒ 4696

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրուսի սակարանին մէջ օտար դրամահիշներու փակման սակագիները հետեւեալներն էին երէկ.

Սուրիական թղթակի	31,50 - 33,50 լ.ն.
Իրաքեան տինար	50,00 - 51,00 լ.ն.
Պահիշեան տինար	3990,00 - 4010,00 լ.ն.
Քուէթեան տինար	4878,42 - 4880,42 լ.ն.
Յորդանանեան տինար	2118,24 - 2128,24 լ.ն.
Ա.Մ. Էմիրութեան տինար	408,43 - 410,42 լ.ն.
Սեբուտական ռիալ	399,90 - 403,99 լ.ն.
Օմանեան ռիալ	3900,00 - 3930,00 լ.ն.
Քաթարեան ռիալ	412,15 - 416,15 լ.ն.
Եգիպտական կիւն	400,72 - 402,72 լ.ն.
Անգլիական սթերլին	2190,99 - 2192,11 լ.ն.
Գերմանական մարք	643,47 - 645,69 լ.ն.
Հոլանտական ֆլորէն	570,65 - 572,05 լ.ն.
Ֆրանսական ֆրանք	190,74 - 192,21 լ.ն.
Չեխոսլովակական ֆրանք	840,32 - 842,25 լ.ն.
Պելիքական ֆրանք	31,63 - 31,74 լ.ն.
Դանիական քրոն	230,22 - 250,12 լ.ն.
Սպանական փեյլիթա	8,02 - 9,04 լ.ն.
Թրքական լիր	0,0365 - 0,0370 լ.ն.
Կիպրական փաուստ	2204,79 - 2206,83 լ.ն.
Իտալական հալար լիր	650,15 - 652,13 լ.ն.
Ճափոնական հալար էէն	13082 - 13084 լ.ն.
Ափրիկեան հալար ֆրանք	2450 - 2452 լ.ն.
Ամերիկեան տոլար	1501,00 - 1514,00 լ.ն.
Քանադական տոլար	993,50 - 995,56 լ.ն.
Աւստրալիական տոլար	797,88 - 799,60 լ.ն.
Եւրո	1261,91 - 1263,47 լ.ն.

● ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի	105,000 - 115,000 լ.ն.
Իրանեան մէկ ոսկի	92,000 - 102,000 լ.ն.
Օմանեան մէկ ոսկի	81,000 - 91,000 լ.ն.
Մեքսիքական փետու	496,000 - 503,000 լ.ն.